

SPRAVODAJCA

ŽILINSKEJ UNIVERZITY V ŽILINE

1/2024

JANUÁR-FEBRUÁR 2024

ROČ. XLII

OBSAH

- 3 EDITORIÁL
- 4 REKTORÁT INFORMUJE
- 5 FPEDAS UNIZA A INTEGRA CONSULT UZATVORILI DOHODU O SPOLUPRÁCI VO FÍNSKU
- 5 NOVINKY V PKC
- 6 UNIZA LEGENDARY
- 8 S PROJEKTOM EDUIDT INKLUZÍVNE A MEDZINÁRODNE AJ NA UNIVERZITÁCH
- 9 VÝSTAVA HISTÓRIA VÝVOJA A VÝROBY POČÍTAČOV NA SLOVENSKU
- 9 ZASADNUTIE AKADEMICKÉHO SENÁTU UNIZA
- 9 NOVÍ DOCENTI
- 10 ROZHOVOR S DEKANOM PAVLOM ŠPÁNIKOM
- 14 ZAČIATOK RIEŠENIA PROJEKTU APRIORI FINANCOVANÉHO Z NATO SPS NA UNIVERZITE SANNIO V BENEVENTE
- 15 NATO ADVANCED TRAINING COURSE V MAROKU
- 15 SEMDOK 2024
- 16 25. REPREZENTAČNÝ PLES UNIZA
- 18 SPIE PHOTONICS WEST 2024 - SAN FRANCISCO, SPOJENÉ ŠTÁTY AMERICKÉ
- 19 WORKSHOP PRESNÉHO MERANIA, LEŠTENIA A ADITÍVNEJ VÝROBY
- 19 HOME OF INNOVATION VO PFRONTENE - ŠPIČKOVÉ CNC STROJE A TECHNOLOGICKÉ INOVÁCIE
- 20 ENERGETICKÉ HRY NA KATEDRE ENERGETICKEJ TECHNIKY
- 21 OTESTUJ SI SVOJU MEDIÁLNU GRAMOTNOSŤ A NAUČ SA ROZoznÁVAŤ HOAXY A DEZINFORMÁCIE
- 21 V RÁMCI ŠTUDENTSKÉHO PROJEKTU VZNIKLA SPOLOČENSKÁ HRA CYBERQUIZ [NE]BEZPEČNÝ INTERNET
- 22 FAKULTA RIADENIA A INFORMATIKY SLÁVNOSTNE OCENILA VÝZNAMNÉ OSOBNOSTI
- 24 KVAPKA KRVI NA FEIT UNIZA
- 24 MIKULÁŠSKA FEIT VÝPRAVA
- 25 NÁVŠTEVA FACULTY OF ELECTRICAL AND COMPUTER ENGINEERING – CRACOW UNIVERSITY OF TECHNOLOGY
- 25 EXKURZIA ZETOR BRNO
- 26 ANKETA
- 28 AKO SA DARILO PUBLIKÁCIÁM UNIZA V ROKU 2023?
- 29 UNIVERZITNÉ ŠPORTOVÉ DNI 2023 NA ŽILINSKEJ UNIVERZITE
- 30 ZIMNÉ TELOVÝCHOVNÉ SÚSTREDENIA 2024

16 25. reprezentačný ples UNIZA

Jubilejný 25. ročník reprezentačného plesu Žilinskej univerzity bol opäť krásny a noblesný, plný tanca a zábavy. Sláčikového trio Adventure Strings nadchlo svojou virtuozitou a štýlom, akrobatická skupina Vertigo originálnymi a vizuálne pôsobivými efektami. Hviezdou večera bol talentovaný muzikant, spevák a herec Ondřej G. Brzobohatý, ktorý znásobil jedinečnosť a atmosféru našej spoločenskej udalosti.

6 UNIZA legendary

Poznáte učiteľov a zamestnancov UNIZA, ktorí zostávajú v našich myšliach „nesmrteľní“? Pri príležitosti 70. narodenín UNIZA sme požiadali zástupcov fakúlt, aby vybrali „UNIZA legendary“ ľudí nad 70 rokov a zdieľali, ideálne, tri najdôležitejšie vety o nich. Pozrite si niekoľko z nich, ešte žijúcich legend, ktorí sú a boli počas svojho pôsobenia na UNIZA výnimoční.

10 Rozhovor s dekanom Pavlom Špánikom

Nový rok prináša so sebou nové príležitosti a výzvy. Pre dekana FEIT UNIZA Pavla Špánika je to čas pre vkladanie energie do výskumu vodíkových technológií, do prenášania pozitívnej energie vo svojom okolí a medzi ľuďmi, ktorými pôsobí. Zároveň je to čas, kedy finalizuje svoje pôsobenie vo funkcii dekana FEIT. Na káve s dekanom rozoberáme nielen najnovší výskum, ale aj vnútorné pohľady na vzdelávanie študentov a ďalšie témy.

Vydáva:

Žilinská univerzita v Žiline

Redakcia:

výkonná redaktorka:

Mgr. Adriana Valentovičová,

foto: Cyril Králik,

grafika: Mgr. Andrej Kurečka,

predseda redakčnej rady:

prof. Ing. Jozef Ristvej, PhD., prorektor UNIZA.

Členovia redakčnej rady:

FPEDAS: doc. Ing. Jarmila Sosedová, PhD.,

SjF: prof. Ing. Eva Tillová, PhD.,

FEIT: doc. PaedDr. Peter Hockicko, PhD.,

SvF: Ing. Petra Bujňáková, PhD.,

FBI: Mgr. Valéria Moricová, PhD.,

FRI: doc. Mgr. Jakub Soviár, PhD.,

FHV: PhDr. Slavka Pitoňáková, PhD.,

Rektorát: Mgr. Adriana Valentovičová,

ÚTV: PaedDr. Ľudmila Malachová,

ÚCV: Ing. Martina Kardošová.

Foto na obálke:

Mgr. KRISTÍNA SCHMIESTEROVÁ:

25. reprezentačný ples UNIZA

Príspevky posielajte na:

e-mail: spravodajca@uniza.sk

Uzávierka nasledujúceho čísla je

5. apríla 2024

Vychádza ako dvojmesačník (okrem
prázdnin). **Nepredajné!**

Vyšlo: Február 2024

Tlač:

EDIS-vydavateľstvo UNIZA

Registrácia MK SR EV 4394/11

ISSN 1339-4134

**Redakcia si vyhradzuje právo
na úpravu rukopisov.**

Adresa vydavateľa: Univerzitná 8215/1,
010 26 Žilina, IČO: 00397563

ČÍTAJTE AJ ONLINE

EDITORIÁL

Jozef Ristvej
prorektor pre medzinárodné vzťahy
a marketing UNIZA

Medzinárodná spolupráca je nevyhnutnosťou v súčasnom globalizovanom svete, kde nemôžeme ostať uzavretí iba sami do seba. Na Slovensku sme dlhodobo na popredných miestach vo viacerých oblastiach programov medzinárodných výmen v rámci programu Erasmus+, CEEPUS či vo vedeckovýskumných činnostiach, kde riešime viacero projektov medzinárodnej spolupráce, ako aj viacero aktuálnych vedeckovýskumných úloh, za čo patrí vďaka našim najaktívnejším kolegyniam a kolegom.

V našom snažení ma však v poslednom čase vyrušilo konštatovanie SAAVŠ z prieskumu „Čo si myslia doktorandi o kvalite vzdelávania? Prvé výsledky celoslovenského prieskumu“. Za negatívne zistenia považuje SAAVŠ skutočnosť, že len štvrtina respondentov absolvovala zahraničný študijný pobyt, a tiež vysoké percento doktorandov deklarujúcich veľmi nízku frekvenciu odborného vedenia zo strany školiteľa. To je až zarážajúce.

Čo ma však opäť mrzí, je, že táto informácia nebola konkrétna, nemenovala univerzity, ktorých sa to týka, a naopak SAAVŠ nevyzdvihla alebo aspoň nespomenula školy, ktorých sa to netýka. Mám za to, že sme na UNIZA za posledné roky maximalizovali možnosti pre doktorandov zúčastniť sa na zahraničných študijných pobytach a stážach.

V rámci úloh medzinárodnej spolupráce dotahujeme v tomto čase podávanie projektov Erasmus+ na podporu mobilit a rôznorodých projektov na podporu medzinárodnej spolupráce. Zároveň budú prebiehať výbery mobilit najmä študentov a postupne sa rozbiehame do sveta na mobility aj my. Tento rok sme opätovne reflektovali aj na prestížnu výzvu Európskej komisie, výzvu na projekty Európskych univerzít, kde sme v konzorciu s názvom Pioneer+ pod vedením Univerzity Gustáva Eiffela v Paríži a s partnermi, najmä technickými univerzitami z Lisabonu v Portugalsku, Helsínk vo Fínsku, Kolína nad Rýnom v Spolkovej republike Nemecko, Benátok v Taliansku, Bredy v Holandsku, Huelvy v Španielsku, Zlína v Českej republike, s pridruženými partnermi z Bernu vo Švajčiarsku a z Ternopiľu v Ukrajine. Postupne tiež očakávame vyhodnotenia výziev z týchto a ďalších projektov, ktoré boli podané. Za túto prácu vám tiež patrí nielen poďakovanie.

Na záver editoriálu vám všetkým prajem veľa entuziazmu, pracovnej a súkromnej energie do roku 2024, veľa podnetov do diskusií na konferenciách, seminároch a ďalších aktivitách, kde sa postupne rozbiehame... Nezabúdajme popritom aj na význam a potrebu internacionalizácie!

*„Keď hľadáš nových priateľov,
nezabúdaj na starých.“
(Erasmus Rotterdamský)*

SPOLUPRACUJEME S NAJLEPŠÍMI NA SVETE, UNIZA SKÚMA DOPRAVNÉ SYSTÉMY SPOLU S UNIVERZITOU V BERKELEY

Pri príležitosti oficiálnej návštevy vedenia Žilinskej univerzity v Žiline na Kalifornskej univerzite v Berkeley (UC Berkeley) bola dňa 18. januára 2024 predĺžená zmluva o strategickom partnerstve v technologických oblastiach so zameraním na inteligentné dopravné systémy medzi UC Berkeley a UNIZA na ďalších päť rokov. Práve vďaka tejto spolupráci si Žilinská univerzita zachováva prístup svojho výskumu v Kalifornii, kde sa nachádzajú inovačné centrá popredných svetových firiem aj v oblastiach inteligentných dopravných systémov. ●

NOVÉ PRACOVISKO SCHAEFFLER KYSUCE NA STROJNÍCKEJ FAKULTE

Schaeffler učebňa je oficiálne otvorená a my sa nevieme dočkať, ako ju začnú študenti a študentky naplno využívať! Nové priestory sú určené nielen pre našich štipendistov, ale aj pre všetkých pedagógov na vedenie prednášok a workshopov, na odborné konzultácie či na špeciálne podujatia a spolupráce. Tešíme sa, že spoločne so Schaeffler Kysuce vytvárame priestor pre rast a praktické vzdelávanie budúcich technologických lídrov. ●

DNI OTVORENÝCH DVERÍ NA ŽILINSKEJ UNIVERZITE V ŽILINE

Ako môže vyzerat' päť rokov života študentiek a študentov Žilinskej univerzity v Žiline? Fakulty UNIZA si pripravili na Dni otvorených dverí atraktívny program, počas ktorého nechali uchádzačov o štúdium nahliadnuť do svojich priestorov, moderných laboratórií a ďalších výnimočných miest. Návštevníci podujatia mali jedinečnú príležitosť stretnúť nielen študentov a pedagógov UNIZA, ale aj priemyselných partnerov z praxe, zažiť Kariérny deň na stavebnej fakulte, „zamilovať sa“ na FEIT UNIZA a ešte oveľa viac. ●

FPEDAS UNIZA A INTEGRA CONSULT UZATVORILI DOHODU O SPOLUPRÁCI VO FÍNSKU

TEXT ALENA NOVAK SEDLÁČKOVÁ, FPEDAS UNIZA
FOTO ARCHÍV FPEDAS UNIZA

Dňa 9. novembra 2023 bola uzatvorená dohoda o spolupráci medzi Fakultou prevádzky a ekonomiky dopravy a spojov Žilinskej univerzity v Žiline (FPEDAS UNIZA) a spoločnosťou Integra Consult, ktorej hlavným cieľom je spolupráca na príprave a riešení projektov v oblasti civilného letectva so zameraním na pro-

blematiku letísk, poskytovania leteckých navigačných služieb, ako aj legislatívnych aspektov leteckej dopravy. Súčasťou rokovania bol aj zástupca Fakulty riadenia a informatiky Žilinskej univerzity v Žiline, ktorá by sa v ďalšom období mohla zapojiť do spolupráce hlavne pri riešení projektov zameraných na kybernetickú

bezpečnosť v civilnom letectve. Integra Consult je dánska spoločnosť s dlhoročnou históriou a s viac ako 1017 úspešne ukončenými projektmi po celom svete a v oblasti vzdelávania ponúka študentom Žilinskej univerzity v Žiline možnosti stáží v Kodani alebo v niektorej z pobočiek spoločnosti v Prahe a Bruseli. ●

NOVINKY V PKC UNIZA

TEXT MICHAELA ŽIAKOVÁ, PKC UNIZA

Tím Poradenského a kariérneho centra (PKC UNIZA) sa v januári rozšíril o novú psychologickú poradkyňu, Mgr. Michaelu Žiakovú. Okrem poskytovania psychologického a kariérneho poradenstva, centrum pripravuje aj prednášky a workshopy. Témy sú aktuálne a pútavé ako pre študentov, tak aj pre zamestnancov. Najbližšie sa študenti môžu tešiť na workshop s názvom Ako efektívne študovať a pracovať s informáciami, ktorý bude už budúci týždeň, 22. februára. Nasleduje workshop na tému úspešného pohovoru a budovania osobnej značky a kariéry. V nadchádzajúcom semestri sú pripravené tiež ďalšie zaujímavé aktivity, týkajúce sa efektívneho učenia, zvládania stresu a prípravy na budúce povolanie. Aktuálne informácie o podujatiach budú dostupné na sociálnych sieťach PKC, na nástenkách a takisto na oficiálnom webe UNIZA. ●

NAČÍTAJ SI PKC

UNIZA LEGENDARY

TEXT REDAKCIA
FOTO ARCHÍV UNIZA

Pri príležitosti 70. narodenín UNIZA sme požiadali zástupcov fakúlt, aby vybrali „UNIZA legendary“ ľudí nad 70 rokov a zdieľali, ideálne, tri najdôležitejšie vety o nich. Pozrite si niekoľko z nich, ešte žijúcich legend, ktoré sú a boli počas svojho pôsobenia na UNIZA výnimočné.

Ing. Danka Harmanová formovala dopravný svet s nadšením pre železničnú dopravu. V rokoch 1967-1979 vykonávala rôzne prevádzkové a riadiace funkcie na Československých dráhach a od 1979-1992 vo Výskumnom ústave dopravnom v Žiline. Pôsobila vo Výskumnom a vývojovom ústave železníc a súbežne na Vysokej škole dopravy a spojov, katedre železničnej dopravy. Jej vedeckovýskumná činnosť je orientovaná na ekonomiku železničnej dopravy, stratégiu, štátnu dopravnú politiku, investičné projekty modernizácie železničných tratí a ich financovanie. Vychovala množstvo úspešných inžinierov a vždy sa snažila o úzke prepojenie teórie a praxe. Jej práca na projektoch v praxi a na univerzite má neoceniteľný prínos.

Prof. Juraj Spalek sa od svojho nástupu na elektrotechnickú fakultu v roku 1976 venoval analýze a syntéze riadiacich systémov pre bezpečnostne kritické procesy. Zaslúžil sa o rozvoj a využitie metód soft-computingu a umelej inteligencie a aplikácie princípov e-Safety v inteligentných dopravných systémoch. Bol dlhoročným vedúcim katedry riadiacich a informačných systémov a významnou mierou prispel k vybudovaniu dobrých vzťahov a začleneniu pracoviska do komunity slovenských a českých katedier a ústavov automatizácie a kybernetiky.

Emeritná profesorka Klára Čápková v rámci výskumu v oblasti nedeštruktívnej kontroly materiálov elektromagnetickými metódami založila a rozvinula spoluprácu s japonským Inštitútom univerzity v Tokiju, čím významne ovplyvnila smerovanie výskumu katedry a odborný rast kolegov. Založila študijný program biomedicínske inžinierstvo a rozvinula aktívnu spoluprácu s Lekárskou fakultou UK v Martine, partnerským pracoviskom na RWTH Aachen a mnohými zdravotníckymi inštitúciami doma i v zahraničí. Je autorka vyše 200 vedeckých publikácií, ktoré jej získali medzinárodné uznanie. Vykonávala funkciu prodekanke elektrotechnickej fakulty, 16 rokov viedla katedru teoretickej elektrotechniky a biomedicínskeho inžinierstva a podstatnou mierou sa zaslúžila o jej vybudovanie a významný rast.

Doc. Izabela Krbilová pôsobila na univerzite od roku 1969. Ako absolventka odboru oznamovacia a zabezpečovacia technika sa vyprofilovala ako odborníčka na spojovaciu a oznamovaciu techniku. Habilitovala sa v roku 1984. Dlhé roky viedla oddelenie informačných a oznamovacích systémov. Bola spolugarantkou študijného programu a jej informatickej vetvy a dlhé roky organizovala priebeh štátnych skúšok.

Doc. Ján Dúha pôsobil na katedre telekomunikácií prakticky od jej vzniku v šesťdesiatych rokoch. Je absolventom Moskovského telekomunikačného inštitútu, kde končil štúdium práve v oblasti rádiokomunikácií, šírenia vĺn a antén. Patril k najvýznamnejším odborníkom v tejto oblasti na Slovensku a v Čechách. Na katedru telekomunikácií nastúpil z praxe ako telekomunikačný inžinier, technik na televíznom vysielaní. Po roku 1990 až do roku 2004 bol vedúcim katedry telekomunikácií a predsedom Akademického senátu Žilinskej univerzity. Zasadzoval sa za posilnenie samosprávy univerzitného prostredia. V súčasnosti je na zaslúženom dôchodku, venuje sa rodine a keď je to možné, veľmi rád obnovuje kontakty so svojou katedrou, bývalými spolupracovníkmi.

Doc. Milan Trunkvalter je významným odborníkom v oblasti prenosových médií. Na Žilinskej univerzite pôsobil od roku 1977, kedy skončil štúdium študijného programu Technická prevádzka telekomunikácií. Na základe aktivít vo vzdelávaní udržiaval úzke kontakty s praxou, najmä telekomunikačnými podnikmi. Jeho manažérske schopnosti ho priviedli na výkon funkcie prodekanu a na záver aj prorektora. V týchto funkciách využíval svoje schopnosti precízne analyzovať legislatívno-ekonomické podmienky fungovania vysokých škôl a implementáciu všeobecne platných predpisov do prostredia Žilinskej univerzity.

Prof. Františka Pešlová po skončení štúdia na Strojníckej fakulte VŠDS Žilina nastúpila na Žilinskú univerzitu v r. 1974, kde interne do roku 1997 pôsobila ako asistentka a docentka v odbore strojárka technológia a materiálové inžinierstvo. Jej pedagogická, vedecká a výskumná činnosť v priebehu celého odborného pôsobenia bola venovaná degradačným procesom v konštrukčných prvkoch (vyrobených z kovových, kompozitných a plastových materiálov), s využitím experimentálnych a výpočtových metód. Pri skúmaní degradácií hodnotila materiál ako z makro, tak aj z mikroskopického hľadiska. Vo vedeckej oblasti aplikovala komplexný prístup pre riešenie technických problémov a ich predikcií v praxi.

Prof. Tatiana Liptáková po ukončení štúdia chémie na PFUK nastúpila na Žilinskú univerzitu, strojnícku fakultu, kde sa venovala hlavne degradačným procesom materiálov. V rámci pedagogickej činnosti prednášala a viedla cvičenia z chémie, korózie a protikoróznej ochrany a polymérnych konštrukčných materiálov. Je autorkou a spoluautorkou niekoľkých vysokoškolských učebníc. V tejto oblasti sa venovala aj vedeckej činnosti a mala rozvinutú spoluprácu s mnohými priemyselnými podnikmi, najmä Slovenským plynárenským priemyslom v oblasti protikoróznej ochrany plynovodov a tiež v oblasti vzdelávania.

Doc. Václav Kraus nastúpil na katedru stavby strojov v roku 1968. Pracoval ako odborný asistent a vyučoval predmet častí strojov. Okrem pedagogickej činnosti sa podieľal aj na vedeckej činnosti na katedre, najmä na vývoji planétových prevodoviek pre ZTS Martin a na vývoji materiálov pre trecie lamelové spojky pre Výskumný ústav práškovej metalurgie. V roku 1991 bol menovaný za prodekanu na Strojníckej a elektrotechnickej fakulte Vysoké školy dopravy a spojov v Žiline. V roku 1993 odišiel do dôchodku, ale na katedre konštruovania a častí strojov SJF UNIZA pôsobil do roku 2021.

Prof. Marián Dzimko pracuje na katedre konštruovania a častí strojov od roku 1982. Od svojho nástupu na Žilinskú univerzitu sa podieľal na výučbe viacerých predmetov základného aj profilového štúdia. Na strojníckej fakulte, ako na prvej univerzite na Slovensku, zaviedol výučbu tribológie a tribotechniky a patrí k zakladateľom výskumu a výučby v tejto oblasti na Slovensku. Prioritnou oblasťou výskumu bola a je tribológia tenkých povlakov a vrstiev. Významnou mierou sa podieľal ako prorektor na budovaní medzinárodných vzťahov a spolupráce nielen na katedre, ale aj na univerzitnej a celoslovenskej úrovni.

Doc. Dušan Štekláč prišiel na univerzitu z priemyselnej praxe. Venoval sa predovšetkým precíznym technológiám v ložiskovej výrobe. Známe sú jeho vedecké kontakty s priemyselnou praxou. Pracoval v súčinnosti s renomovanou firmou Pramet Šumperk v oblasti vyrábaného a vyvíjaného brúsiaceho náradia. Jeho práce z oblasti bezhrotového brúsenia často využívaného v ložiskovej výrobe sú všeobecne uznávané. Bol špecialistom v oblasti zoradovania tejto techniky a v oblasti orovnávania nástrojov. V pedagogickej oblasti sa zameriaval všeobecne na technológiu a teóriu obrábania kovových materiálov a na oblasť technológie ložiskovej výroby.

S PROJEKTOM EDUIDT INKLUZÍVNE A MEDZINÁRODNE AJ NA UNIVERZITÁCH

TEXT EVA MALICOVÁ, FRI UNIZA FOTO FRI UNIZA

Tvorit' a rozvíjať inkluzívne prostredie, z ktorého profitujeme všetci, aj keď možno nepatríme medzi nedostatočne zastúpené skupiny ľudí, patrí k dôležitým výzvam súčasnosti, ktoré formujú našu budúcnosť. Na základe tejto myšlienky členovia medzinárodného Erasmus+ projektu eduIDT s názvom Application of Inclusive Design Thinking in the Technically-Oriented Subjects, ktorý koordinuje fakulta riadenia a informatiky, uplynulý rok svoje nadšenie a schopnosti zamerali na využitie nástrojov „inkluzívneho design thinkingu“ (IDT) vo vzdelávacom procese študentov technicky orientovaných programov. V súlade s prioritami projektu bolo vytvoriť pútavý a inovatívny medzinárodne použiteľný študijný materiál využívajúci prvky „design thinkingu“, ktorý je aplikovaný na problémy nedostatočne zastúpených skupín. Tieto materiály majú učiteľom technicky orientovaných predmetov na univerzitách pomôcť s aplikovaním metód IDT do výučby a tak podporiť študentov, aby mysleli kreatívne, systematicky a zameriavali sa pri navrhovaní nových riešení (aplikácií, softvérov) aj na problémy minoritných skupín, ktorých riešenie môže byť využiteľné širokou verejnosťou.

V rámci procesu vytvárania materiálov sa realizovali dva workshopy pod vedením design thinking expertky Veroniky Krásnohorskej (Eggztra Innovations, s. r. o.), na ktorých si vysokoškolskí učitelia prevažne technicky orientovaných predmetov postupne prechádzali jednotlivými fázami a metódami IDT. Na workshope v Darmstadte (26–27. 4. 2023) sa účastníci zameriavali na uchopenie výzvy, identifikáciu potrieb nedostatočne zastúpených skupín obyvateľstva, uskutočnili hĺbkové rozhovory s predstaviteľmi cieľových skupín (seniori, ukrajinskí imigranti, zrakovo postihnutí, nevidiaci) a generovali nápady, ktoré by mohli naplniť ich potreby. Následne na workshope v Žiline (10–14. 7. 2023) už tímy pristúpili k rozvíjaniu konkrétnych nápadov, vytvoreniu prototypov a k ich testovaniu. Stretnutie s reálnymi testerami prototypov (naši študenti z Ukrajiny, naši profesori a docenti vo veku nad 65 rokov) umožnilo členom tímov pochopiť slabé miesta ich riešení a následne ich vylepšiť. Keďže stretnutia s predstaviteľmi potencionálnych používateľov prebiehali konštruktívne, sústredene, ale zároveň aj vo veľmi srdečnej a pohodovej atmosfére, táto prajná a cieľovo orientovaná vzájomná interakcia zúčastnených strán priniesla vzácné momenty, keď prišlo k naozajstnému pochopeniu konkrétnych potrieb daného cieľového segmentu. Dôležitou pridanou hodnotou pre účastníkov workshopov bolo, že si z pozície „študentov“ mohli vyskúšať jednotlivé metódy v praxi a tak identifikovať tie, ktoré by mohli byť využiteľné v rámci ich predmetov.

Všetky takéto vstupy nakoniec prispeli k tomu, že na konci roku 2023 boli v rámci projektu publikované materiály o IDT.

- Zverejnené študijné materiály majú slúžiť ako praktická príručka pre učiteľov a študentov. Ich cieľom je, aby študenti lepšie dokázali pochopiť požiadavky svojich budúcich potenciálnych zákazníkov, a to nielen z nedostatočne zastúpených skupín, a naučili sa efektívnejšie postupovať pri tvorbe aplikácií, softvéru či iných riešení.

- Príručka obsahuje vysvetlenie „inkluzívneho design thinkingu“, jeho proces, fázy, tipy a triky a príklady metód, ktoré môžu učitelia/študenti/verejnosť použiť aj pri riešení svojich každodenných problémov.

- Tento študijný materiál je dostupný v ôsmich jazykoch (anglický, španielsky, francúzsky, estónsky, chorvátsky, maďarský, nemecký a slovenský).

- Okrem príručky sú k dispozícii aj videá vysvetľujúce základy „inkluzívneho design thinkingu“ a šablóny pre každú z metód vysvetlených v materiáloch.

- Všetky spomínané materiály sú voľne dostupné na webovej stránke projektu www.eduidt.eu v sekcii „Project outputs“. Publikované materiály považujú autori za „živé“, pričom ich budú prispôsobovať na základe spätnej väzby, či už od odbornej alebo širokej verejnosti. Pozývajú preto všetky kolegyně a kolegov, či už z našej univerzity alebo z iných univerzít, aby ich v prípade návrhov na zlepšenie kontaktovali, prípadne zanechali spätnú väzbu na stránke projektu. V pokračujúcej fáze projektu budú jednotlivé metódy testovať so študentmi a na základe toho taktiež uverejnia odporúčania pre učiteľov na implementáciu tejto metodológie do vzdelávania.

Erasmus + projekt eduIDT je koordinovaný Fakultou riadenia a informatiky UNIZA – Katedrou makro- a mikroekonomy a spája ďalších 8 členov medzinárodného konzorcia zo 7 európskych krajín, konkrétne partnerov z Tallinn University (Estónsko), Universitat Politècnica de Valencia (Španielsko), Sveučiliste u Zagrebu (Chorvátsko), Debreceni Egyetem (Maďarsko), IMT Atlantique Bretagne Pays de la Loire (Francúzsko), Wilhelm Buchner Institut für Angewandte Forschung und Gestaltung gGmbH (Nemecko), partnera z praxe Eggztra Innovations, s. r. o. (Slovensko) a neziskovú organizáciu European Institute for Labour and Industrial Relations (Nemecko). Cieľom projektu je implementovať do technicky orientovaných predmetov na univerzitách metodológiu IDT, zameranú na riešenie problémov nedostatočne zastúpených skupín, a tak podporiť vytváranie inkluzívnych inovatívnych riešení prínosných pre celú spoločnosť. ●

VÝSTAVA HISTÓRIA VÝVOJA A VÝROBY POČÍTAČOV NA SLOVENSKU

TEXT FRI UNIZA FOTO JAKUB ŽABKA

Dňa 21. novembra 2023 sa uskutočnilo slávnostné otvorenie výstavy História vývoja a výroby počítačov na Slovensku. Výstava pripomína významnú etapu rozvoja elektrotechnického priemyslu v našej krajine i regióne. Práve v dnešnom Žilinskom regióne sa približne pre 50 rokmi začali sústreďovať výrobné, výskumné a vývojové kapacity československého elektrotechnického priemyslu. Významnú historickú úlohu mal v týchto procesoch Výskumný ústav výpočtovej techniky (VÚVT) v Žiline. Pôvodne ho založil podnik Tesla Orava. Postupne sa z malého výskumno-vývojového strediska stal vysoko hodnotený výskumný ústav s pôsobnosťou v celom bývalom Československu. Bol tiež uznávaným partnerom v rámci RVHP v projekte Systému malých elektronických počítačov (SMEP). Odvetvie elektroniky dávalo prácu množstvu vysokokvalifikovaných pracovníkov vo výskume, vývoji, výrobe, nasadzovaní a servise prostriedkov výpočtovej techniky. Aj zásluhou týchto špecialistov sa Slovensko mohlo neskôr zaradiť do dejov prechodu do éry informačnej spoločnosti.

Výstavu slávnostne otvorili: **prof. Ing. Ján Čelko, CSc.** – rektor Žilinskej univerzity v Žiline, **prof. Ing. Emil Kršák, PhD.** – dekan Fakulty riadenia a informatiky UNIZA, **Ing. Milan Gábik** – pamätník pôsobenia Výskumného ústavu výpočtovej techniky v Žiline.

Cieľom výstavy je pripomenúť významné obdobie modernej histórie Slovenska a motivovať zainteresované strany na vytváranie podmienok pre podobné projekty aj v súčasnosti. Otvorenie výstavy bolo súčasťou série podujatí pri príležitosti osláv 70.

výročia založenia Žilinskej univerzity v Žiline.

Výstava je otvorená širokej verejnosti. Nachádza sa v priestoroch prízemia

budovy RA Fakulty riadenia a informatiky UNIZA. Všetci ste srdečne vítaní. ●

ZASADNUTIE AKADEMICKÉHO SENÁTU UNIZA

18. decembra 2023

NOVÍ DOCENTI

TEXT JANKA MACUROVÁ, ODDelenie PRE VEDU A VÝSKUM

Oddelenie pre vedu a výskum Rektóratu UNIZA oznamuje, že rektor Žilinskej univerzity v Žiline prof. Ing. Ján Čelko, CSc. udelil s účinnosťou od 1. januára 2024 vedecko-pedagogický titul docent:

Ing. Andrei Maternovej, PhD. z Fakulty prevádzky a ekonomiky dopravy a spojov UNIZA v odbo-

re habilitačného konania a inauguračného konania dopravné služby, **Ing. Pavlovi Pechovi, PhD.** z Fakulty prevádzky a ekonomiky dopravy a spojov UNIZA v odbore habilitačného konania a inauguračného konania dopravné služby. ●

NADŠENIE JE ZÁKLAD ÚSPECHU

TEXT ADRIANA VALENTOVIČOVÁ FOTO ONDŘEJ TRNKA

Nový rok prináša so sebou nové príležitosti a výzvy. Pre dekana FEIT UNIZA Pavla Špánika je to čas na vkladanie energie do výskumu vodíkových technológií, do prenášania pozitívnej energie vo svojom okolí a do ľudí, medzi ktorými pôsobí. Zároveň je to čas, kedy finalizuje svoje pôsobenie vo funkcii dekana FEIT. Na káve s dekanom rozoberáme nielen najnovší výskum, ale aj vnútorné pohľady na vzdelávanie študentov, motivovanie pedagógov, medzinárodnú spoluprácu i spoločenskú zodpovednosť.

• Čo zvyčajne riešite na kávach na FEIT UNIZA?

Pre mňa osobne je káva nielen nápojom, ale aj symbolom pracovného nasadenia a tvorivosti. Som zástancom výroku istého významného leteckého konštruktéra, ktorý povedal: „Kde vonia káva, tam sa pracuje.“ Vôňa kávy je pre mňa povzbudením a káva je pozitívnou surovinou, ktorá dodáva energiu. Dobré sa pri nej pracuje. Vnímam ju aj ako prostriedok na vytvorenie priaznivej atmosféry a podporu konštruktívnych diskusií.

• Nový rok je priestupný, olympijský, post jubilejný pre UNIZA... Aký bude tento rok pre vás?

Verím, že dobrý. Som optimista a vstúpil som do tejto funkcie s nadšením a optimizmom. Skúsenosti z rôznych pozícií, vrátane vedúceho oddelenia alebo katedry, ma naučili, že nadšenie je základ úspechu.

• Ste dekanom, pedagógom, výskumníkom... Čím aktuálne najviac trávite čas?

Nastúpil som do funkcie dekana s naiv-

nými predstavami, že si prácu pekne rozdelím a zorganizujem. Rýchlo som však spoznal náročnosť administratívnej práce spojennej s reakciami na rôzne podnety a vybavovaním. Napriek tomu som videl svoju najväčšiu výzvu v strategickej činnosti, a teda v cielavedomom rozvoji fakulty. S výsledkami, ktoré fakulta dosiahla, som spokojný. Samozrejme si uvedomujem potrebu neustáleho zlepšovania. Na základe reakcií a predbežných vyjadrení pracovnej skupiny SAVŠ však predpokladám, že aj komplexná akreditácia bude úspešná.

• **Na FEIT UNIZA prebieha malý, ale zaujímavý výskum týkajúci sa vodíka. Vodíkové technológie majú prioritu medzi projektmi, ktoré chce ministerstvo hospodárstva v najbližších rokoch podporiť z verejných zdrojov. Obrovský potenciál v nich vidí aj Európska komisia... Ako hodnotíte dôležitosť jadrovej energetiky v energetickom portfóliu Slovenska?**

Spisovateľ a vizionár Jules Verne už v 19. storočí naznačil, že vodík môže byť alternatívnym palivom budúcnosti. Neskôr prišlo obdobie elektrifikácie, priemyselnej revolúcie, industrializácie a na vodík sa zabudlo možno aj z dôvodu, že sme mali fosílna palivá a zemný plyn. Dnes vidíme vodík ako čistý zdroj energie, aj keď existujú výzvy spojené s teplotne náročným spaľovaním. V kozmickom priemysle, ktorý používa vodíkové pohony, je problém spaľovania pri vysokých teplotách vyriešený. Tieto nevýhody sú však zanedbateľné oproti výhodám, ktoré vodík prináša.

Na Slovensku je jadrová energetika dôležitou súčasťou energetického portfólia. Verím, že nám zostane a dúfam, že ľudia, ktorí budú mať v rukách riadenie štátu, neurobia také chyby, aby tieto zdroje likvidovali. I napriek nehodám v jadrových elektrárnach, v Černobyli alebo Fukušime, považujem jadrovú energetiku za najperspektívnejšiu, akú ľudstvo má. Hlavne ak by nabehli nové typy reaktorov, na ktorých sa intenzívne pracuje a ktoré môžu využívať jadrové palivo s vyššou efektívnosťou. Zabezpečili by nám energiu pre ďalšie generácie a to bez škodlivých emisií. Som presvedčený, že naše jadrové elektrárne patria k najbezpečnejším.

• **Vodík môže hrať úlohu akumulátora energie.**

Vieme, že regulovať jadrovú elektrárňu nie je jednoduchá záležitosť, je to dlhodobý proces a výrazne pomalší ako je odberový diagram. Odberový diagram nám ukazuje, aká je momentálne potreba energie v elektrickej sieti. Keďže zatiaľ máme obmedzené možnosti skladovania energie, musíme tú energiu použiť vtedy, keď ju vyrobíme, alebo ako správne hovoria fyzici, premeniť na iný druh energie... No a toto je práve úloha vodíka. Vodík môžeme využiť ako určitý akumulátor energie, to znamená v čase, keď je prebytok energie v sieti, začneme vyrábať vodík a ten pripravujeme na následné priemyselné použitie, respektíve použitie v doprave, čo je tiež veľmi zaujímavá záležitosť.

• **Čo je cieľom vášho výskumu?**

Aj keď sa momentálne venujem výkonnej elektronike, tak som pôvodným vzdelaním energetik. To znamená, že si vždy uvedomujem, aká dôležitá je pre nás premena energie na iný potrebný druh energie bez vedľajších efektov. Aby nevznikalo ďalšie prídavné teplo, ktoré samozrejme negatívne vplyva na celý ekosystém. Čiže musíme tu myslieť veľmi ekologicky. Výroba vodíka sa realizuje viacerými spôsobmi, viac alebo menej priaznivými pre ekosystém. Cieľom výskumu je optimalizovať výrobu vodíka pomocou elektrolýzy, čím minimalizujeme vedľajšie efekty a ekologický dopad. Sústreďujeme sa na energetickú efektívnosť procesu, využívajúc impulzové prúdy na dosiahnutie maximálneho výťažku užitočnej energie pri minimálnom odpade.

• **Vodíkové technológie v SR sa riešia hlavne v oblastiach výroby, skladovania a spaľovania vodíka. Technická univerzita v Košiciach sa venuje skladovaniu a dosiahla výsledky... Čomu sa venuje/by sa mohla venovať UNIZA?**

Použitie vodíka nenesie so sebou len výhody, dôležité sú aj otázky bezpečnosti. Ide o najmenší atóm v prírode, ktorý má obrovskú schopnosť prieniku. A problém prieniku vodíka je v tom, že môže vytvárať so vzduchom výbušnú zmes. Portfólio použitia vodíka je veľmi široké a my ho jednoducho musíme rozpracovať do detailov. Veľmi zaujímavé veci sú napríklad pri použití vodíka ako komplementárneho média v plynových rozvodoch. S veľkým nadšením sa to už u nás rieši, ale tiež som trochu skeptik, lebo zemný plyn nám zatiaľ vyhovuje. A použitie vodíka musí byť na strane bezpečnosti, treba na tom ešte popracovať. Tak isto priame spaľovanie vodíka, ako som už hovoril, vedie až k extrémne vysokým teplotám a na to musíme prispôbiť horáky. Veľké množstvo práce je nielen s prispôbením systémov pre vysoké teploty pri spaľovaní vodíka, ale aj pri využití vodíka v elektrických vozidlách.

Vodík je perspektívny a vyžaduje nielen výskum, ale aj ekonomickú a politickú podporu. Musíme sa pripraviť na vodíkové autá. Samozrejme popracovať bude treba hlavne na bezpečnom uskladnení vodíka. To je to, čo robí skupina na košickej univerzite. No a my chceme pracovať v oblasti optimálnej výroby vodíka.

• **Zo štyroch automobiliek na Slovensku má k vodíkovým autám blízko len žilinská Kia. Je to dostatočný základ pre spoluprácu výskumu s praxou? Ako je fakulta zapojená do spolupráce s priemyslom a aký je význam tejto spolupráce pre študentov a výskumníkov?**

Spolupráca výskumu s praxou v oblasti vodíkových technológií je na Slovensku aktuálne v začiatkovej fáze. Iniciatíva sme prišli s projektom (výskumom vodíkových technológií), ktorý je podľa nášho názoru veľmi perspektívny. Hovorí sa, že každá vec príde v správnom čase a na správnom mieste. Historická orientácia výskumu na fakulte je v súlade s oblasťami elektroniky, výkonovej elektroniky a energetiky, ktoré slovenský priemysel potreboval riešiť. Fakulta aktívne sleduje potreby priemyslu a úspešne spolupracuje s rôznymi firmami. Projekty týkajúce sa vodíka sú nové, snažíme sa však predvídať budúce potreby priemyslu a aktívne sa podieľame na riešení výziev spojených s touto technológiou.

• **Medzi najdôležitejšie udalosti na fakulte patrila implementácia projektu zameraného na európsky vesmírny program v rámci schémy ESA (European Space Agency) v spolupráci s priemyselnými partnermi SPINEA Technologies (SK) a THALES Alenia Space (FR), v rámci ktorého sa rieši vývoj elektronických systémov s pokročilou technológiou pre potreby napájania konštrukčných blokov vesmírnych robotických ramien. Ako sa vám podarilo nadviazať spoluprácu s takým prestížnym partnerom?**

Sme jedna z prvých inštitúcií, ktorá túto spoluprácu na Slovensku začala. Za všetkým je treba vidieť osobné vzťahy. Tie vznikajú vďaka rôznym projektom, konferenciám, stretnutiam ľudí. THALES Alenia Space je jedným z najväčších výrobcov európskych satelitov, ktorý majú svoju lokáciu na pobreží Stredozemného mora.

Môj prvý kontakt s pánom Gillesom Bouhoursom sa uskutočnil ešte počas totalit. Ako mladý študent prišiel v r. 1988 na študentskú stáž a zhodou okolností sa prihlásil na výkonnú elektroniku - robotiku. Keďže som frankofónny, veľmi rád som ho prijal. Dlhé roky sme komunikovali odborne aj priateľsky. Raz ma pozval ma na návštevu, aby mi ukázal svoje pracovisko v THALES Alenia Space. Videl som, čo skutočne znamená kozmický priemysel a na rokovaní s manažérmi spoločnosti sme načrtli aj

možnosti spolupráce. Aj keď na začiatku nám projekt ESA neprešiel, úspešne riešime ten ďalší, ktorý pripravil tím na katedre mechatroniky a elektroniky.

• **Spomenuli ste frankofónne vzťahy. V rámci medzinárodnej spolupráce je medzi pedagogickými a vedeckovýskumnými zamestnancami fakulty obľúbená Katánia. Prečo práve Taliansko?**

Je to zas o osobných kontaktoch a vzťahoch. Pri cestovaní reprezentujeme inštitúciu, povinnosťou je urobiť dobrý dojem a nadviazať vhodné kontakty pre rozšírenie činnosti inštitúcie. Táto morálna povinnosť a aktívne sledovanie potrieb priemyslu sú základmi pre úspešnú spoluprácu fakulty s rôznymi firmami. S mnohými ľuďmi, ktorí precestovali celý svet, som mal žiaľ skúsenosť, keď nikto nevedel, čo tam robili. Rád podporím ľudí, ktorí donesú know-how, kontakty, priateľstvá a šíria osvetu, aby sa inštitúcia hýbala ďalej. Mal som šťastie na ľudí, ktorí ma tomuto naučili: nebohý profesor Solík a emeritná profesorka p. Hrabovcová, ktorá stále na FEIT pôsobí. Oni pochopili dôležitosť zahraničných vzťahov, čo nám pomohlo stať sa riešiteľmi projektov Tempus a transformovať sa na európsku úroveň. Ochotný spolupracovník v Katánii, profesor Consoli, posilnil túto spoluprácu, keď na rozdiel od iných odborníkov ako jediný vypočul našu prosbu o vedenie projektu. Ešte v časoch hlbkej totality k nemu prišla na stáž pani prof. Hrabovcová, z čoho vznikol vzácny kontakt. Spolupráca sa prehĺbila po jeho osobnej návšteve v r. 1991. Nezaбудnem, ako nás navštívil v tuhej zime a patrične naobliekaný, ako sa na správneho Sicíľčana patrí. Jeho dojem z našej inštitúcie bol pozitívny, čo viedlo k jeho súhlasu s navrhovanou spoluprácou. A tak sa začalo naše dlhodobé pôsobenie v talianskom regióne.

• **Ako fakulta reaguje na aktuálne trendy v technológiách a aký je prístup k študijným odborom (elektrotechnika, informatika, kybernetika), na ktoré sa hlási súčasná generácia študentov? Ako pracujete so študentmi, aby boli lepšie pripravení na trh práce?**

V poslednej dobe sa začali hodnotiť univerzity a fakulty podľa počtu vedeckých výstupov, článkov, citácií a pod. Ak sa zamyslíme nad poslaním univerzity, máme určité pochybnosti o správnosti tohto prístupu. Potrebujeme vedecké články aj konferencie, ale nie je možné iba od toho odvíjať hodnotenie univerzity. Akcentovanie len našich vý-

skumných úspechov zakrýva skutočný zmysel univerzity – tvorbu a výchovu tvorcov spoločnosti. Potrebujeme sa vrátiť k základným princípom vzdelávania, ktoré sú výchova a tvorba spoločenských lídrov. A problém je aj s objektivitou samotného hodnotenia. Kolegovia v zahraničí ani nevedia pochopiť, prečo sa my orientujeme len podľa databázy Web of Science a nie podľa napríklad databázy Scopus, ktorá je veľmi sofistikovaná a ktorú používajú všetky európske univerzity a podobne. Je veľmi zaujímavé, že hodnotenie VER podľa nášho názoru nezohľadňuje spokojnosť zamestnávateľov s absolventmi a odbor ich uplatnenia napr. podľa percentuálneho podielu HDP príslušného odboru. Potom zákonite vznikajú disproporcie medzi potrebami zamestnávateľov a vzdelaním absolventov univerzít. Taktiež sa ukazuje, že predstavy ministerstva a zamestnávateľov, týkajúce sa pomeru medzi absolventmi 1. a 2. stupňa, sú diametrálne odlišné.

• **Pri výchove študentov chýba spolupráca.**

Na univerzite som viac než 40 rokov, dovoľm si aj trochu predikcie. Sme hrdí na vybavenie laboratórií, na výsledky, ktoré dosahujeme, na úspechy našich absolventov, ktorí pôsobia v náročných funkciách na všetkých kontinentoch. Procesy, ktoré sme vo vzdelávaní aplikovali, fungujú. No mám tak trochu obavy o budúcnosť. Individualizácia a prehnané práva nás smerujú k problémom. Pripomína mi to výrok jedného ruského mysliteľa, v ktorom hovorí, ako v rámci tolerancie zakážeme múdromy myslieť, aby neurážali hlupákov. Prijímacie kritériá sa menia a nie vždy správne. Dôležité je uvedomiť si, že nie každý má schopnosti pre univerzitné štúdium. Keď som na univerzitu nastupoval, musel som zvládnuť psychotesty, v ktorých bolo dané, že len pri IQ 115 – 120 (čo je cca 20 % populácie) máte šancu uspieť. Keby sme to aplikovali dnes, obávam sa, že by nám bolo vyčí-

tané, že znevýhodňujeme niektorých študentov. Ďalším problémom je eliminácia výučby matematiky a fyziky na stredných školách a odstránenie tzv. memorovania. Na jednej strane sa študenti učia básne, ale vyžadovať od nich zapamätanie základných hodnôt trigonometrických funkcií, resp. mocnín, je nepedagogické.

• Aktuálny stav je zrejme výsledkom evolučného procesu a celkovo ekosystému spoločnosti. Na univerzity prichádzajú študenti so slabými základmi z matematiky.

Matematika nie je ťažká, ale vnímanie matematiky je zlé. Pokiaľ by sme matematiku a fyziku vnímali ako niečo, čo nám pomáha pochopiť svet, tak by sme boli rozhodne ďalej, ako keď budeme študentov učiť veci a dôkazy, o ktorých vlastne nič nevedia. Nechtiac sme možno urobili chybu tým, že sme sa snažili uľahčiť matematiku na stredných školách. Teraz k nám na univerzity prichádzajú študenti, ktorých musíme doučovať to, čo by mali vedieť. Tým trpí úroveň štúdia, a tým aj naše možnosti sa rozvíjať. Snažili sme sa pomôcť tým, ktorí povedzme mali slabšie predpoklady na štúdium, ale vzhľadom na to, čo budú musieť absolvovať počas štúdia, sme im ublížili. Prijímacie skúšky, ktoré sme už zaviedli, boli kedysi dobrým spôsobom na výber najlepších študentov. Teraz sa o tom nedá tak hovoriť. Vidím v tomto veľký problém a obavy z toho, akým smerom sa bude uberať naše vzdelávanie.

• Najväčší záujem uchádzačov o štúdium na FEIT UNIZA v minulom roku bol o multimediálne inžinierstvo, potom elektrotechniku. Ako sa vám darí propagovať aj ďalšie študijné programy?

Keď som nastúpil ako dekan, jednou z veľkých výziev bolo zvýšenie počtu študentov. Súviselo to aj so spôsobom financovania, ktorý síce nebol dobrý, ale museli sme ho akceptovať. Nechceli sme prijať každého študenta, za ktorého dostaneme peniaze, chceli sme si vybrať tých najschopnejších z hľadiska vedomostí a motivácie. Ukázať im, že študovať techniku je atraktívne. Začali sme veľmi ústretovo, organizovali sme rôzne aktivity, ako sú súťaže a podpora výučby na stredných školách. Dnes máme úzke kontakty hlavne s odbornými strednými školami a gymnáziami. Pre študentov organizujeme zaujímavé cvičenia, aby sme ich prilákali k technickému štúdiu.

• Ako motivovať pedagógov, aby vedeli pracovať so študentmi, ktorých poznatky zo SŠ nie sú dostatočné?

Motivácia je veľmi dôležitá vo viacerých aspektoch, od morálky až po zásady finančného ohodnotenia. Snažil som sa vytvoriť prostredie, v ktorom sú zamestnanci spokojní. Keď som nastupoval, bol môj cieľ jasný: chcel som, aby každý z nás rád chodil do práce a cítil sa spravidlo ohodnotený. S množstvom projektov sme sa snažili vylepšiť pracovné prostredie aj výskumnú infraštruktúru. Verím, že sme dosiahli určitý pokrok, čo sa týka ohodnotenia zamestnancov a že sme zvýšili ich spokojnosť. Na základe reakcií mojich kolegov môžem povedať, že sme na dobrej ceste. Pre mňa sú kľúčové tieto štyri pilierové oblasti: pracovné prostredie, infraštruktúra, mzdy a možnosti mobility.

• Ako sa zmenila FEIT UNIZA za posledné roky, od roku 2016, kedy ste sa stali dekanom? Aké konkrétne pozitívne zmeny by ste vyzdvihli? Čo vám priniesla zmena názvu fakulty z elektrotechnickej fakulty na fakultu elektrotechniky a informačných technológií v roku 2019?

Už pri mojom nástupe do funkcie dekana som cítil potrebu finančne stabilizovať našu fakultu a zlepšiť naše zdroje. Čo však bolo ešte dôležitejšie, bolo uvedomenie si nášho silného informatického zázemia a vývoja. Fakulta, ktorá bola súčasťou spojenia strojníckej a elektrotechnickej fakulty, mala vždy veľmi silný základ v informatických oblastiach. Spolupráca medzi katedrami technickej kybernetiky a elektrickej trakcie nám poskytla úžasné možnosti v oblasti IT, ktoré nám umožnili sa podieľať na národných projektoch, či už oblasti telekomunikačných systémov, elektrických pohonov, výkonových systémov, mikropočítačových systémov alebo projektov v obrannom a Aerospace priemysle. Napriek tomu sa o našich úspechoch príliš nehovorilo. Po diskusiách s vedúcimi pracovísk sme sa rozhodli zmeniť názov fakulty, aby sme lepšie zdôraznili našu silu v oblasti informačných technológií. Informačné technológie tu boli, sú a budú čoraz viac. Hoci môže existovať nepochopenie o tom, čo presne technická informatika zahŕňa, je to oblasť, ktorá je nielen dôležitá, ale aj veľmi dobre ohodnotená. Naša informatika nie je o tvorbe aplikácií alebo databáz, ale o riadení technických systémov. Riešime úlohy, ktoré vyžadujú precízne programovanie a detailnú znalosť fyzikálnych systémov. Rozhodnutie zmeniť názov fakulty bolo

pre nás krokom s k lepšiemu porozumeniu a uznaniu našich úspechov v technickom svete.

• Iniciatíva lídra, inovácie a investovanie do budúcnosti hrá na školách dôležitú rolu. Aký je váš systém práce a manažovania z pozície dekana? V čom by mohol ďalší dekan nadviazať napríklad?

Predovšetkým sa musí poučiť z mojich chýb a budem rád, keď nadviaže na to pozitívne.

• Rozhovor vyjde vo februárovom čísle časopisu. V tomto mesiaci fakulta mávať vlastné plesy, vlastné dni otvorených dverí... Prečo podľa vás nemá UNIZA napríklad jeden spoločný Deň otvorených dverí?

Vzhľadom na veľkosť univerzity to nevidím reálne. Naše skúsenosti z fakultných dní otvorených dverí sú také, že študenti si akurát stihnú pozrieť fakultu, na ďalšie by im nezostal dostatočný časový priestor.

• Čo plánujete v tomto roku ešte zažiť a uskutočniť?

Dal som si výzvu spríjemniť priestor pre ľudí na južnej strane budov, snažím sa nájsť riešenie pre klimatizačný systém. S pánom dekanom strojníckej fakulty spolupracujem na zlepšení vstupu do budovy. Ten momentálne pripomína rok 1972, keď bola budova postavená. Dnes máme kvalitnejšie materiály a technológie, chceli by sme vstup modernizovať, aby návštevníci cítili, že vstupujú do progresívnej inštitúcie.

• Aké je vaše aktuálne motto?

Momentálne sa sústreďujem na to, čo je pre mňa najdôležitejšie. Po prvé, rodina. Môj životný záujem sa trochu zmenil, ale literatúre zostávam verný stále. Po druhé, zdravie. Snažím sa ostať aktívny a užiť si svet okolo seba. Pohyb je pre mňa dôležitý, najmä keď má človek sklony k obezite. A k mojej filozofii života? Verím, že každý z nás má schopnosť meniť svet okolo seba. Aj keď som nikdy nepredpokladal, že by sme v Európe mohli čeliť vojne, chcem sa angažovať a robiť svet lepším miestom pre život. Človek si musí vyčistiť vzťahy, mať jasné myšlienky a prenášať pozitívnu energiu do svojho okolia. Napokon, malé gestá majú veľký vplyv. Nepotrebuje veľa peňazí na to, aby ste niekomu pomohli. Stačí začať v malom. Keď to urobíme všetci, svet bude určite lepší. ●

ZAČIATOK RIEŠENIA PROJEKTU APRIORI FINANCOVANÉHO Z NATO SPS NA UNIVERZITE SANNIO V BENEVENTE

TEXT **PETER BRÍDA**, FEIT UNIZA A **ZDENĚK DVOŘÁK**, FBI UNIZA

FOTO **ARCHÍV FEIT UNIZA**

Začiatkom decembra 2023 sa zástupcovia našej univerzity zúčastnili na kick-off meetingu projektu APRIORI (Advanced technologies for Physical Resilience of Critical Infrastructures) v talianskom Benevente. Uvedený projekt je financovaný z programu NATO SPS – Science for Peace and Security. Na stretnutí, ktoré zorganizovala Università degli Studi del Sannio (koordinátor projektu, Taliansko), sa zúčastnili zástupcovia všetkých partnerských organizácií. Partnermi projektu sú Moldova State University (Moldavsko), University of Cassino and Southern Lazio (Taliansko), Riga Technical University (Lotyšsko) a Žilinská univerzita v Žiline (UNIZA). Čas riešenia projektu je 36 mesiacov s rozpočtom 400 tis. EUR.

Projekt APRIORI je zameraný na zvýšenie fyzickej odolnosti kritической infraštruktúry z pohľadu energetiky, ale aj komunikačných technológií. Cieľom projektu je navrhnuť riešenia, ktoré umožnia pružnejšie reagovať na problémy, ktoré môžu pri prevádzke kritической infraštruktúry nastať. Vďaka medzinárodnému multidisciplinárnemu tímu pokrývajúcemu oblasti robotiky, komunikačné systémy, merania, bezpečnosť, ale aj environmentalistiku má projekt potenciál priniesť veľa nových poznatkov a riešení.

Výsledky projektu prispievajú k zlepšeniu odolnosti kritической infraštruktúry z pohľadu komunikačných systémov, ale aj distribúcie energie. Riešenia navrhnuté v rámci projektu budú testované vďaka priemyselným partnerom zo zapojených krajín.

Tím UNIZA je zložený z výskumníkov z Fakulty bezpečnostného inžinierstva a Fakulty elektrotechniky a informačných technológií. Na riešení projektu pracuje tím pod vedením prof. Zdeňka Dvořáka z FBI, ktorý tvoria prof. Peter Brída (FEIT), doc. Juraj Machaj (FEIT), doc. Lucia Figuli (FBI) a dvaja študenti doktorandského štúdia z FEIT UNIZA.

Na FBI UNIZA budú aktivity zamerané na analýzu súčasných riešení na zabezpečenie odolnosti kritической infraštruktúry a definovanie osvedčených postupov, ako aj návrh metodológie na vylepšenie jej odolnosti. Na FEIT UNIZA budú v rámci projektu realizované aktivity zamerané na vyhodnocovanie vplyvu rušenia GPS signálov na synchronizáciu v komunikačných systémoch. Výstupom projektu bude riešenie vhodné na monitorovanie rádiového spektra s ohľadom na detekciu interferencií.

Projekt APRIORI si kladie za cieľ poskytnúť inovačné technológie pre celý cyklus riadenia kritických infraštruktúr. Navrhnuté technológie budú vychádzať z oblasti informačných technológií a robotiky. Ich implementáciou bude možné zlepšiť viaceré aspekty vrátane plánovania, vzdelávania, monitorovania a identifikácie hrozieb, ako aj modelovanie a analýzu rizík. Tieto ciele sú výzvou pre modernú spoločnosť, ktorá sa snaží zabezpečiť nielen fyzickú bezpečnosť, ale aj ochranu kľúčových riešení v oblasti kritической infraštruktúry. Vo viacerých aspektoch projekt rieši multidisciplinárnu problematiku. ●

NATO ADVANCED TRAINING COURSE V MAROKU

TEXT **MICHAL MIŠKE**, KBM FBI UNIZA FOTO **ARCHÍV FBI UNIZA**

Začiatkom nového kalendárneho roku 2024 sa v africkom Maroku, v meste Agadir, uskutočnil NATO Advanced Training Course (ATC). Hlavnou témou ATC boli moderné technológie umožňujúce využívanie inovatívnych metód monitorovania námornej dopravy a posilnenia odolnosti námornej kritической infraštruktúry – Modern Technologies Enabling Innovative Methods for Maritime Monitoring and Strengthening Resilience in Maritime Critical Infrastructure. Hlavným koordinátorom tréningu bol prof. P. Daponte z University of Sannio Benevento. Na tréningu sa celkovo zúčastnilo viac ako 50 ľudí z 12 krajín vrátane Slovenska. Žilinskú univerzitu v Žiline (UNIZA) reprezentovali prof. Ing. Zdeněk Dvořák, PhD., a Ing. Michal Miške z Fakulty bezpečnostného inžinierstva UNIZA a doc. Ing. Andrej David, PhD., z Fakulty prevádzky a ekonomiky dopravy a spojov UNIZA. Na tréningu prednášalo v priebehu piatich dní celkovo 25 významných zahraničných expertov. Každý deň obsahoval tri bloky prednášok, ktoré boli rozdelené diskusiou s prestávkou. Otvárajúcu prednášku celého ATC prezentoval prof. Ing. Zdeněk Dvořák, PhD., na tému Vývoj a perspektíva ochrany kritической infraštruktúry v Európe z pohľadu EÚ a NATO. Na druhý deň ATC mal vystúpenie doc. Ing. Andrej David, PhD., na tému Európske námorné prístavy ako kľúčoví hráči v logistických reťazcoch určených na prepravu náhradných dielcov pre slovenský automobilový priemysel.

NATO ATC ponúkol množstvo zaujímavých prednášok a nových informácií týkajúcich sa monitorovania námornej kritической infraštruktúry, napríklad o využívaní robotov, digitálnych dvojčiat a metaversu pri kontrole, údržbe a oprave kritической námornej infraštruktúry. Ďalej prednášky o rôznych druhoch senzorov využívaných na zber informácií na hladine mora, pod hladinou a na morskom dne. Vo štvrtok sa účastníci zúčastnili na praktickom cvičení v prístave Agadir, kde sa stretli s miestnymi odborníkmi pracujúcimi v prístave a v námornej doprave. Bolo možné v diskusii konzultovať rôzne aktuálne témy námornej prepra-

vy a kritической infraštruktúry. Zároveň sa účastníci mohli pozrieť do moderných laboratórií v prístave. V posledný deň NATO tréningu bolo na programe ešte jedno praktické cvičenie, ktoré bolo zamerané na námorné drony na ochranu životného prostredia z dôvodu znečisteniu oceánov a morí, ale taktiež prístavov a pobreží. Cvičenie sa uskutočnilo na kampuse International University of Agadir (IUA). Všetci účastníci si z rúk hlavného koordinátora prebrali certifikáty. Zamestnanci IUA úžasne zvládli organizáciu tohto podujatia, za čo im patrí obrovská vďaka. ●

SEMDOK 2024

TEXT **VERONIKA CHVALNÍKOVÁ**, SJF UNIZA FOTO **SJF UNIZA**

V dňoch 5. 2. – 7. 2. sa v Zuberči – Bresťová konala medzinárodná konferencia SEMDOK 2024 – 27th International Seminar of Ph.D. Students, pod záštitou Katedry materiálového inžinier-

stva Strojníckej fakulty Žilinskej univerzity v Žiline a európskeho projektu Materials Science Masters. Účastníci z univerzít a výskumných inštitúcií Slovenska, Česka a Poľska mali možnosť

odprezentovať svoje výskumy zamerané na vývoj materiálov v rôznych oblastiach materiálového inžinierstva, najmä austenitických ocelí, hliníkových zliatin, vysokopevných ocelí či v oblastiach povlakovania a simulácie. Záver každej prednášky bol venovaný diskusii, v ktorej prítomní mohli prednášajúcim klásť rôzne otázky k témam, ktoré ich zaujali. V rámci voľnočasovej aktivity mali účastníci konferencie možnosť vypočuť si prednášku od člena horskej záchrannej služby Františka Fukasa. Konferencia sa už tradične niesla v dobrej nálade a zúčastnení si z nej odniesli nielen nové informácie z oblasti materiálového inžinierstva, ale aj nové kontakty. ●

25. REPRESENTAČNÝ PLES UNIZA

TEXT ADRIANA VALENTOVIČOVÁ FOTO KRISTÍNA SCHMIESTEROVÁ

Jeden februárový večer, jubilejný 25-ty ročník a stovky ľudí v ňom. 25. reprezentačný ples Žilinskej univerzity bol opäť krásny a noblesný, plný tanca a zábavy. V priestoroch Novej Menzy sa odohrala jedna z najvýznamnejších spoločenských udalostí, v ktorej sme si pripomenuli aj prvý reprezentačný ples UNIZA - založený bývalým rektorom, profesorom Milanom Dadom. Spomienkovým optimizmom sme sa preniesli do euforickej prítomnosti, ktorá spája všetkých hostí od akademickej komunity až po partnerov, pedagógov a študentov.

Vynikajúci umelci sláčikového tria **Adventure Strings** svojím talentom a vášňou potešili prichádzajúcich hostí, ktorých naladili legendárnymi skladbami minulých storočí až po súčasnú hudbu. Vizuálne atraktívne vystúpenie akrobatickej skupiny **Ver-**

tigo dodalo večernej atmosfére ďalší kreatívny výstup v podobe efektného zobrazenia loga univerzity a jubilejnej čísllice 25. Moderátorka **Simona Simonová** spomenula históriu plesov, bálav a slávnostných udalostí, ktoré sa naplno rozbiehali vo fašiangovom období.

Slávnostne 25. reprezentačný ples UNIZA otvorili **Ján Čelko**, rektor UNIZA a **Jana Gjašiková**, kvestorka UNIZA, ktorí sa vyjadrili ku vzťahu a k výnimočnosti našej univerzity, pripomenuli históriu plesu a popriali prítomným príjemnú zábavu.

Hviezdou večera bol talentovaný muzikant, spevák a herec **Ondřej G. Brzobohatý**, ktorý účinkoval spoločne s kapelou Joybox. Kvalitné vystúpenia a emočne nabitú hudobnú zážitky s vynikajúcou gastronómiou profesionálneho tímu Novej Menzy

priniesli očakávanú radosť, chuť a inšpiráciu pre blízke budúce stretnutia a spoločenské podujatia. Veľká vďaka patrí partnerom plesu, fakultám a súčastiť univerzity, bez ktorých by sme nemali skvelú tombolu. Tešíme sa na ďalší ročník!

SPIE PHOTONICS WEST 2024 - SAN FRANCISCO, SPOJENÉ ŠTÁTY AMERICKÉ

TEXT A FOTO **DANIEL BENEDIKOVIČ**, FEIT UNIZA

Výskumníci z Katedry multimédií a informačno-komunikačných technológií FEIT UNIZA Daniel Benedikovič a doktorand Radovan Korček sa v dňoch 27. 1. – 1. 2. zúčastnili na medzinárodnej konferencii SPIE Photonics West 2024, ktorá sa konala, tak ako každý rok, v slnečnej Kalifornii, v meste San Francisco, ležiacom na pobreží Pacifického oceánu v Spojených štátoch amerických. Konferencia Photonics West predstavuje najväčšie celosvetové podujatie v oblasti optiky a fotoniky. V tomto roku konferencia hostila vyše 24 000 účastníkov, čo zahŕňalo viac ako 1 500 vystavovateľov zo sféry priemyslu, startupov a vzdelávania a tiež viac ako 5 000 technických prezentácií. Počas dynamického týždňa v San Franciscu boli predstavené inovatívne technológie a najnovšie vedecké objavy z rýchlo sa rozvíjajúcich oblastí optiky a fotoniky, ktoré jedinečným spôsobom prepájajú výskumníkov, inovátorov, podnikateľov a odchodných zástupcov z celého sveta prostredníctvom nielen odborných vedeckovo-výskumných prednášok, ale najmä interaktívnych rozhovorov a výstav, vzdelávacích aktivít a otvoreného veľtrhu práce.

V tomto roku výskumníci z FEIT UNIZA reprezentovali Slovensko prostredníctvom dvoch regulárnych príspevkov,

v ktorých prezentovali aktuálne výsledky a pokrok vo vývoji a realizácii vysokoúčinných optických rozhraní pre pokročilé aplikácie v integrovanej fotonike, akými sú dátové komunikácie, telekomunikácie alebo kvantové integrované obvody. Kľúčové výsledky prebiehajúceho výskumu UNIZA tímu v predmetnej oblasti prezentoval doktorand Radovan Korček, ktorého dizertačná práca je zameraná práve na riešenie výziev v tejto problematike. Naši výskumníci sa tiež ako spoluautori podieľali na dvoch hlavných (Keynote) prednáškach podujatia z dielne National Research Council Canada (Ottawa, Kanada) a Centre de Nanosciences et de Nanotechnologies, CNRS, Université Paris-Saclay (Paríž, Francúzsko), čo sú pre nás najbližší a tiež dlhoroční medzinárodní partneri pri realizácii výskumu v oblasti integrovanej fotoniky.

Okrem veľkého počtu technických prezentácií nám konferencia SPIE Photonics West 2024 ponúkla mnohé príležitosti na profesionálny rozvoj, interakciu s našimi zahraničnými partnermi, spoznanie nových výskumníkov a ich práce, ako aj osobné rozhovory a aktívny priestor na budovanie možných spoluprác v budúcnosti. SPIE Photonics West 2025 sa bude konať od 25. do 30. januára opäť v San Franciscu a my sa už teraz tešíme na ďalšie príležitosti. ●

WORKSHOP PRESNÉHO MERANIA, LEŠTENIA A ADITÍVNEJ VÝROBY

TEXT VLADIMÍR BECHNÝ, SJF UNIZA FOTO SJF UNIZA

V dňoch 22 - 23. 11. 2023 sa pod záštitou Žilinskej univerzity v Žiline v spolupráci so spoločnosťami Admasys s.r.o. a Bruker Alicona uskutočnil praktický workshop pre priemyselné podniky a študentov v oblasti metrológie, aditívnej výroby a leštenia. Účastníci workshopu mali možnosť zoznámiť sa s modernými technológiami aditívnej výroby, či vyskúšať si novinku 3D merací optický mikroskop Alicona Infinite-Focus G6, ktorý slúži na meranie drsnosti povrchu a tvaru. Ďakujeme všetkým účastníkom za ich aktívnu účasť!

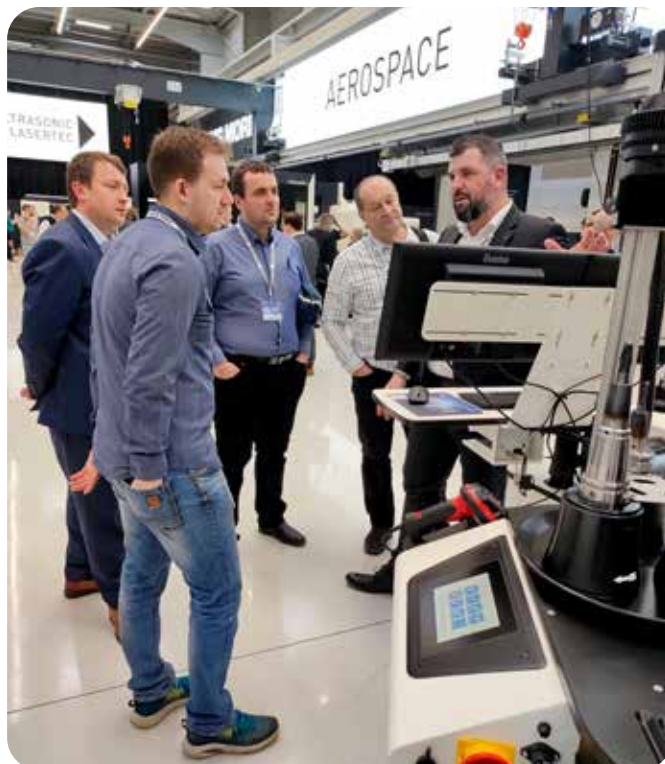

Workshop bol organizovaný vďaka podpore nórskeho grantu. Viac o projekte BIN SGS02_2021_007 nájdete na: <https://am.fstroj.uniza.sk/> ●

HOME OF INNOVATION VO PFRONTENE - ŠPIČKOVÉ CNC STROJE A TECHNOLOGICKÉ INOVÁCIE

TEXT RICHARD JOCH, SJF UNIZA FOTO SJF UNIZA

Pedagógovia a výskumní pracovníci katedry obrábania a výrobných techník sa v dňoch 31. 1. až 2. 2. zúčastnili medzinárodnej akcie DMG MORI Open House 2024 v nemeckom meste Pfronten. V Home of Innovation bolo možné vidieť súčasné trendy v optimalizácii výroby, procesnej integrácii, zelenej či digitálnej transformácii. Prezentovaných bolo viac ako 45 obrábacích CNC strojov. Okrem veľkého showroomu mali naši zamestnanci možnosť nahliadnuť priamo do výroby a montáže obrábacích strojov. Vidieť základnú liatinovú platňu stroja s hmotnosťou 70 ton, obrábací stroj s pracovným priestorom 10000 mm či automatizovaný nástrojový zásobník na 1200 nástrojov rozšíril poznatky našich zamestnancov v oblasti obrábania špecifických rozmerov. Možnosť vidieť kompletnú montáž od základnej stavby až po finálny export ponúkol ucelený prehľad o výrobe CNC strojov, vďaka ktorému bude možné tieto postupy prezentovať aj našim študentom vo výučbovom procese. V nabitom programe nechýbala ani návšteva spoločnosti Haimer, kde boli prezentované nové systémy merania, upínania a vyvažovania nástrojov. Poďakovanie patrí spoločnostiam DMG MORI a Haimer, ktoré našim zamestnancom sprístupnili svoju výrobu a vymenili si cenné poznatky z problematiky Industry 5.0. ●

ENERGETICKÉ HRY NA KATEDRE ENERGETICKEJ TECHNIKY

TEXT IVAN MARTINČEK, KET SJF UNIZA FOTO SJF UNIZA

voltických panelov, meranie emisií pri spaľovaní tuhých palív a vplyv regulácie spaľovacieho zariadenia, meranie teplôt v rôznych častiach plameňa a meranie rýchlostí vzduchu v priestoroch operačnej sály. Fascinujúci svet energetiky návštevníci zažili aj pri práci s termokamerou.

Spoločnosť Vaillant, zastúpená svojím odborníkom, prispela svojou prítomnosťou a zdieľaním odborných poznatkov. Návštevníci mali možnosť interagovať so zástupcom tejto spoločnosti a získali tak pohľad na inovácie a trendy v oblasti energetických technológií. V rámci súťaže o vecné ceny sa prejavila aktívna účasť návštevníkov, ktorí sa zapojili s nadšením.

Katedra energetickej techniky Strojníckej fakulty Žilinskej univerzity v Žiline (KET SJF UNIZA) pripravila pre študentov stredných škôl Energetické hry - podujatie, ktoré ponúklo návštevníkom jedinečnú príležitosť nahliadnuť do sveta energetiky prostredníctvom prehliadky šiestich stanovišť, praktických ukážok a súťaže o vecné ceny. Energetické hry sa vo februári uskutočnili dvakrát, 7. februára a 16. februára.

Návštevníci podujatia sa oboznámili s výskumnými aktivitami katedry a praktickými ukážkami s možnosťou interaktívneho zapojenia sa do experimentov. Zažili moderné technológie z praxe a vzdelávania zároveň. Medzi praktickými ukážkami nechýbalo meranie elektrických parametrov foto-

Tím zamestnancov a študentov katedry energetickej techniky poskytol podrobné informácie o študijných programoch a výskumných projektoch katedry. Návštevníci mali možnosť klásť otázky a diskutovať s odborníkmi, čo prispelo k vzájomnému odovzdávaniu poznatkov a rozšíreniu pohľadu na problematiku energetiky. Veríme, že Energetické hry pomôžu posilniť povedomie o dôležitosti energetickej techniky a inšpirujú novú generáciu študentov k pohlteniu sa do sveta energetických výziev a inovácií. Ďakujeme všetkým, ktorí sa na podujatí zúčastnili. ●

OTESTUJ SI SVOJU MEDIÁLNU GRAMOTNOSŤ A NAUČ SA ROZoznÁVAŤ HOAXY A DEZINFORMÁCIE

TEXT A FOTO **BRANISLAV LÍŠKA**, ŠTUDENT BM, FBI UNIZA

V dnešnej dobe moderných technológií a internetu sa človek stretáva s kvantom informácií. Niekedy sa v množstve informácií nie je možné zorientovať, ktoré sú pravdivé a ktoré nie. Preto je dôležité kriticky rozmyšľať a neveriť hneď prvej informácii. Na sociálnych sieťach sa šíri množstvo falošných správ a dezinformácií, ktorých cieľom je ovplyvniť náš názor na rôzne problémy. Spoločnosť je výrazne polarizovaná a zvyšuje sa nedôvera v štátne inštitúcie. Dôležité je venovať sa tejto problematike a vytvárať také preventívne aktivity, aby sa znížilo šírenie falošných správ a dezinformácií a zvýšila mediálna gramotnosť používateľov internetu.

V rámci grantového projektu UNIZA s názvom Webová aplikácia na vzdelávanie v oblasti falošných správ a dezinformácií vytvoril Bc. Branislav Líška kvíz zameraný na podporu kritického myslenia a mediálnej gramotnosti používateľov internetu. Kvíz je možné nájsť na webovej stránke krimi.uniza.sk, ktorá bude určená na problematiku preven-

cie kriminality a inej protispoločenskej činnosti. Kvíz obsahuje 15 otázok, ktoré reflektujú na aktuálne a najčastejšie šírené nepravdivé či klamlivé informácie. Používateľ odpovedá na jednotlivé otázky a po ukončení kvízu sa dozvie, či na jednotlivé otázky odpovedal správne, s vysvetlením danej problematiky. V rámci kvízu sa zbierajú určité dáta o respondentoch (vek, pohlavie, lokalita, odkiaľ respondent pochádza), ktoré budú určené na ďalšie skúmanie. Takto získané údaje preukážu schopnosti používateľov internetu overovať si informácie. Kvíz bude šírený prostredníctvom inštitúcií či občianskych združení, ktoré sa zaoberajú danou problematikou. ●

V RÁMCI ŠTUDENTSKÉHO PROJEKTU VZNIKLA SPOLOČENSKÁ HRA CYBERQUIZ [NE]BEZPEČNÝ INTERNET

TEXT **SAMUEL HUBOČAN**, ŠTUDENT BM, FBI UNIZA

FOTO **VERONIKA ADAMOVÁ**, KBM FBI UNIZA

Prevenencia kriminality a inej protispoločenskej činnosti páchanej na mládeži predstavuje dôležitú výzvu súčasnosti. Deti a mládež pracujú s internetom, so sociálnymi sieťami a nie je výnimkou, že sú následne vystavené online násiliu, podvodom, falošným správam, nevýhodným nákupom a iným typom protispoločenskej činnosti. Je možné predpokladať, že sprístupňovanie informácií v oblasti internetových hrozieb, kybernetickej bezpečnosti a rozvoj kritického myslenia dokážu napomôcť k prevencii sociálnopatologických javov vyskytujúcich sa v online prostredí. V rámci študentského grantového projektu UNIZA pod názvom Prevencia šikany a kybernetickej šikany detí a mládeže navrhol študent Bc. Samuel Hubočan spôsob vzdelávania prostredníctvom voľnočasovej aktivity – vedomostnej spoločenskej hry.

Spoločenská hra CYBERQUIZ [NE]BEZPEČNÝ INTERNET pozostáva z pravi-

diel, krabice, originálnej hracej dosky, unikátnych hracích figúrok vytlačených na 3D tlačiarňu a 80 hracích kariet. Hracie karty sú rozdelené do štyroch tém: sociálne siete, kybernetická bezpečnosť, kritické myslenie, hoaxy a dezinformácie. Na kartičkách sa nachádzajú pestré vedomostné otázky, pričom hráči sa po ich správnom zodpovedaní posúvajú po hracom poli vpred a po prejdení všetkých políčok sa najšikovnejší hráč stáva víťazom. Vedomostná spoločenská hra dokáže zaujať mládež, prehĺbiť medziludské vzťahy a zároveň dokáže neformálnym spôsobom vzdelávať v oblasti kybernetickej bezpečnosti a digitálnej gramotnosti. Hra je prioritne určená pre deti od 12 rokov, no vďaka pestrosti otázok môže predstavovať výzvu pre všetky vekové kategórie. ●

FAKULTA RIADENIA A INFORMATIKY SLÁVNOSTNE OCENILA VÝZNAMNÉ OSOBNOSTI

TEXT VEDEŇIE FRI UNIZA FOTO CYRIL KRÁLIK

Žilinská univerzita v Žiline oslávila v roku 2023 významné jubileum: 70 rokov od založenia. Fakulta riadenia a informatiky je neoddeliteľnou súčasťou tohto úspešného príbehu. Vedenie FRI UNIZA so všetkou vážnosťou vníma zodpovednosť i záväzky, ktoré z neho vyplývajú. Aj z týchto dôvodov Vedecká rada Fakulty riadenia a informatiky ocenila na svojom slávnostnom zasadnutí 30. novembra 2023 významné osobnosti, ktoré sa zásadným spôsobom podieľali na rozvoji fakulty i celej univerzity. Všetci ocenení sa zaslúžili o to, že Fakulta riadenia a informatiky UNIZA je dnes dobre etablovanou a uznávanou doma aj v zahraničí, o čom svedčia nezávislé hodnotenia, ako aj záujem študentov, zamestnávateľov a partnerov. Pamätnú medailu a ďakovné listy za dlhoročný prínos a rozvoj našej alma mater odovzdal pozvaným dekan fakulty prof. Ing. Emil Kršák, PhD. Týmto by chcelo vedenie FRI UNIZA všetkým oceneným ešte raz poďakovať. Tiež vyjadriť úprimný záujem ďalej budovať a rozvíjať dobré meno fakulty i celej univerzity.

Ocenené osobnosti:

doc. Ing. Vladimír Jamrich, PhD., za rozvoj Fakulty riadenia a informatiky Žilinskej univerzity v Žiline v pozíciách dekana fakulty a prodekana pre vzdelávanie;
doc. Mgr. Valent Klima, CSc., za rozvoj Fakulty riadenia a informatiky

Žilinskej univerzity v Žiline v pozícii dekana fakulty a vybudovanie vlastnej vedeckej školy na katedre matematických metód a operačnej analýzy;
prof. Ing. Karol Matiaško, PhD., in memoriam (pamätnú medailu prevzala dcéra JUDr. Zuzana Gottfriedová) za významný rozvoj Fakulty riadenia a informatiky Žilinskej univerzity v Žiline v pozíciách dekana fakulty, prodekana pre vzdelávanie a prorektora pre informačné systémy Žilinskej univerzity v Žiline, ako aj za vybudovanie vlastných vedeckých škôl na katedre informatiky a katedre softvérových technológií;

prof. Ing. Matilda Drozdová, PhD., za rozvoj Fakulty riadenia a informatiky Žilinskej univerzity v Žiline v pozíciách prodekanke pre zahraničné vzťahy a prodekanke pre vedu a výskum;

doc. Mgr. Martin Fronc, PhD., za rozvoj Fakulty riadenia a informatiky Žilinskej univerzity v Žiline v pozícii prodekana pre vedecko-výskumnú činnosť a zahraničné vzťahy;

prof. Ing. Štefan Hittmár, PhD., DBA, za rozvoj Fakulty riadenia a informatiky Žilinskej univerzity v Žiline v pozíciách prodekana pre rozvoj a prodekana pre vedu a výskum a vybudovanie vlastnej vedeckej školy na katedre manažérskych teórií;

prof. RNDr. Jaroslav Janáček, CSc., za rozvoj Fakulty riadenia a informa-

tiky Žilinskej univerzity v Žiline v pozíciách prodekana pre vzdelávanie a prodekana pre vedu a výskum a vybudovanie vlastnej vedeckej školy na katedre matematických metód a operačnej analýzy;

doc. Ing. Juraj Slovák, CSc., za rozvoj Fakulty riadenia a informatiky Žilinskej univerzity v Žiline v pozíciách prodekana pre vedeckovýskumnú činnosť a prodekana pre zahraničné vzťahy;

RNDr. Ida Stankovianska, CSc., za rozvoj Fakulty riadenia a informatiky Žilinskej univerzity v Žiline v pozícii prodekanke pre vzdelávanie;

doc. Ing. Jozef Strišš, CSc., za vybudovanie vlastnej vedeckej školy na katedre manažérskych teórií a rozvoj Fakulty riadenia a informatiky Žilinskej univerzity v Žiline v pozícii prodekana pre pedagogickú činnosť;

doc. Ing. Michal Zábovský, PhD., za rozvoj Fakulty riadenia a informatiky Žilinskej univerzity v Žiline v pozícii prodekana pre zahraničné vzťahy;

Ing. Beata Holková, PhD., za rozvoj Fakulty riadenia a informatiky Žilinskej univerzity v Žiline v pozícii tajomníčky fakulty;

RNDr. Štefan Kovalík, PhD., za rozvoj Fakulty riadenia a informatiky Žilinskej univerzity v Žiline v pozícii predsedu akademického senátu fakulty;

doc. Ing. Norbert Adamko, PhD.,
za rozvoj Fakulty riadenia a informatiky Žilinskej univerzity v Žiline v pozíciách predsedu akademického senátu fakulty a predsedu akademického senátu Žilinskej univerzity v Žiline;

prof. Ing. Martin Klimo, PhD.,
za rozvoj Fakulty riadenia a informatiky Žilinskej univerzity v Žiline v pozícii predsedu akademického senátu fakulty a vybudovanie vlastnej vedeckej školy na katedre informačných sietí;

prof. Ing. Ivan Brezina, CSc.,
za dlhoročnú spoluprácu a rozvoj vzájomných vzťahov medzi Fakultou riadenia a informatiky Žilinskej univerzity v Žiline a Fakultou hospodárskej informatiky Ekonomickej univerzity v Bratislave;

prof. Ing. Pavel Čičák, PhD.,
za dlhoročnú spoluprácu a rozvoj vzájomných vzťahov medzi Fakultou riadenia a informatiky Žilinskej univerzity v Žiline a Fakultou informatiky a informačných technológií Slovenskej technickej univerzity v Bratislave;

doc. Ing. et Ing. Renáta Myšková, Ph.D.,
za dlhoročnú spoluprácu a rozvoj vzájomných vzťahov medzi Fakultou riadenia a informatiky Žilinskej univerzity v Žiline a Fakultou ekonomicko-správnú Univerzity Pardubice;

prof. Ing. Jaroslav Porubán, PhD.,
za dlhoročnú spoluprácu a rozvoj vzájomných vzťahov medzi Fakultou riadenia a informatiky Žilinskej univerzity v Žiline a Fakultou elektrotechniky a informatiky Technickej univerzity v Košiciach;

prof. Ing. Karel Šotek, CSc.,
za dlhoročnú spoluprácu a rozvoj vzájomných vzťahov medzi Fakultou riadenia a informatiky Žilinskej univerzity

ty v Žiline a Fakultou elektrotechniky a informatiky Univerzity Pardubice;

prof. Ing. Liberios Vokorokos, PhD.,
za dlhoročnú spoluprácu a rozvoj vzájomných vzťahov medzi Fakultou riadenia a informatiky Žilinskej univerzity v Žiline a Fakultou elektrotechniky a informatiky Technickej univerzity v Košiciach;

prof. Ing. Mikuláš Alexík, PhD.,
za významnú projektovú činnosť a vybudovanie vlastnej vedeckej školy na Katedre technickej kybernetiky Fakulty riadenia a informatiky Žilinskej univerzity v Žiline;

prof. Ing. Dušan Marček, CSc.,
za významnú projektovú a výskumnú činnosť a vybudovanie vlastnej vedeckej školy na Katedre makro a mikroekonomiky Fakulty riadenia a informatiky Žilinskej univerzity v Žiline;

doc. Ing. Miroslav Hrnčiar, PhD.,
za významnú projektovú a výskumnú činnosť v oblasti štandardizácie a riadenia kvality na Fakulte riadenia a informatiky a Žilinskej univerzite v Žiline;

prof. Ing. Juraj Miček, PhD.,
za významnú projektovú činnosť a vybudovanie vlastnej vedeckej školy na Katedre technickej kybernetiky Fakulty riadenia a informatiky Žilinskej univerzity v Žiline;

doc. RNDr. Stanislav Palúch, CSc.,
za významnú projektovú činnosť a vybudovanie vlastnej vedeckej školy na Katedre matematických metód a operačnej analýzy Fakulty riadenia a informatiky Žilinskej univerzity v Žiline;

prof. Ing. Elena Zaitseva, PhD.,
za významnú projektovú a výskumnú činnosť a vybudovanie vlastnej vedeckej školy na Katedre informatiky Fa-

kulty riadenia a informatiky Žilinskej univerzity v Žiline;

prof. Ing. Ivan Kotuliak, PhD.,
za dlhoročnú spoluprácu a rozvoj vzájomných vzťahov medzi Fakultou riadenia a informatiky Žilinskej univerzity v Žiline a Fakultou informatiky a informačných technológií Slovenskej technickej univerzity v Bratislave;

Ing. Petra Kotuliaková, PhD.,
za dlhoročnú spoluprácu a rozvoj vzájomných vzťahov medzi Fakultou riadenia a informatiky Žilinskej univerzity v Žiline a občianskym združením Aj Ty v IT;

Ing. Peter Palúch, PhD.,
za dlhoročnú spoluprácu a rozvoj výučby problematiky počítačových sietí na Fakulte riadenia a informatiky Žilinskej univerzity v Žiline;

doc. RNDr. Ing. Marcel Jiřina, Ph.D.,
za dlhoročnú spoluprácu a rozvoj vzájomných vzťahov medzi Fakultou riadenia a informatiky Žilinskej univerzity v Žiline a Fakultou informačných technológií Českého vysokého učení technického v Praze. ●

KVAPKA KRVI NA FEIT UNIZA

TEXT A FOTO FEIT UNIZA

Aj v žilách elektrikárov a IT-čkárov koluje vzácna tekutina, s ktorou sa radi podelíme. Na FEIT UNIZA sme 30. novembra zorganizovali prvý ročník dobrovoľného darovania krvi s podporou Žilinského IT klastra (ZAIT). Celkovo

darovalo krv 29 darcov. Za FEIT UNIZA sa zapojilo 19 študentov a 4 zamestnanci; ostatní darcovia boli mimo našej fakulty. Až cca 80 % zúčastnených boli prvodarcovia.

Organizáciu akcie si zobral pod patronát pán prodekan prof. Peter Brída, ktorý sa zmienil, že „do organizácie sme išli s malou dušičkou, či sa nájde dosť dobrovoľných darcov počas končiaceho semestra. Záujem však prekročil naše očakávanie a limitovaný počet registrácií, ktoré záujemcovia realizovali vopred, sa ‚rozchytal‘ za pár dní.“

„V mene pána dekana ďakujem všetkým darcom a tiež tým, ktorí prispeli k úspešnému priebehu akcie, najmä kolegyni Ing. Mariane Kazimírovej a neziskovej organizácii Daruj krv, daruj život,“ povedal prof. Peter Brída, prodekan pre rozvoj a zahraničné vzťahy FEIT UNIZA, ktorý túto aktivitu organizácie zabezpečoval.

Z podujatia Kvapka krvi na FEIT UNIZA pretrvávajú pozitívne pocity a už teraz sa tešíme na ďalšiu prospešnú iniciatívu. ●

MIKULÁŠKA FEIT VÝPRAVA

TEXT PETER BRÍDA, FEIT UNIZA FOTO ARCHÍV FEIT UNIZA

Bolo nádhorne zasnežené ráno 7. decembra 2023, keď sa výprava z Fakulty elektrotechniky a informačných technológií UNIZA vydala na Mikulášsku FEIT výpravu na Chatu pod Suchým. Výpravu tvorili študenti a zamestnanci, ktorí sa chceli pred náročným koncom semestra spoločne odreagovať. Do výpravy sa zapojilo takmer

30 študentov a zamestnancov FEIT, ktorí veľmi pozitívne zhodnotili tento nápad a veria, že sa stane tradíciou, pretože spoločné aktivity študentov a zamestnancov veľmi napomáhajú dobrej atmosfére na fakulte.

„Výprava bola úspešnou akciou, teší nás veľký záujem. Okrem dobrej ná-

lady, pohybu v nádhernom prostredí za najdôležitejšie považujem fakt, že sa všetci zúčastnení vrátili zdraví. Osobne ma najviac mrzí, že kvôli zdravotným problémom som tentokrát skončil v základnom tábore,“ uviedol prodekan prof. Peter Brída, spoluorganizátor výpravy. ●

NÁVŠTEVA FACULTY OF ELECTRICAL AND COMPUTER ENGINEERING – CRACOW UNIVERSITY OF TECHNOLOGY

TEXT PETER HOCKICKO, FEIT UNIZA FOTO FEIT UNIZA

V dňoch 17.–19. 12. 2023 sa na Politechnike Krakowskej uskutočnilo pracovné stretnutie s dekanom partnerskej fakulty elektrotechniky a informatiky – s prof. Maciejom Sulowiczom. Pri príležitosti 70. výročia vzniku UNIZA dekan FEIT ocenil dekana partnerskej fakulty pamätnou medailou a diplomom za výrazný prínos v rozvoji FEIT UNIZA a rozvoj vzájomnej súčasnej aj budúcej spolupráce.

Momentálne Politechnika Krakowska spolu s Università di Catania a FEIT UNIZA spolupracujú pri príprave medzinárodnej konferencie Elektro 2024, ktorá sa uskutoční v máji tohto roku v Zakopanom. ●

EXKURZIA ZETOR BRNO

TEXT MÁRIA LOULOVÁ, SJF UNIZA FOTO ARCHÍV KDMT SJF UNIZA

Dňa 24. novembra 2023 sa študenti KDMT zúčastnili odbornej exkurzie vo výrobných a prezentačných priestoroch spoločnosti ZETOR TRACTORS, a. s., Brno-Líšeň, ktorá je výrobcom traktorov a jej história siaha do roku 1946. Počas svojej existencie sa značka Zetor stala synonymom poctivej práce a súčasne ako jeden z najvýznamnejších exportérov v Českej republike získala spoločnosť prestíž aj na svetovom trhu.

Študenti si pozreli výrobné priestory závodu, kde sa oboznámili s postupnosťou výroby traktorov na modernej pružnej výrobní linke. Návštevu zakončili prehliadkou výstavnej galérie podniku „Zetor Gallery“, ktorá je plná historických aj súčasných modelov traktorov.

Galéria je doplnená množstvom audiovizuálnych prvkov, dotykových displejov, fotodokumentácie prezentujúcej produkty spoločnosti a simulátor čelného nakladača. Súčasťou expozície je aj legendárny Zetor 25. V showroome predstavujú aj najnovšie modely, ktoré zahŕňajú traktory vo výkonnej kategórii od 20 do 170 koní. ●

ANKETA

FOTO KRISTÍNA SCHMIESTEROVÁ

Osobnosti z fakúlt UNIZA sa delia o svoje radosti uplynulého roka a výzvy aktuálneho roka. Čo im rok 2023 dal alebo vzal, čo ich starý rok naučil? Aké si dali predsavzatia do nového roka a aké tipy pre radostnejší život nám odporúčajú?

Mgr. Pavol Prievozník,
odborný asistent FBI UNIZA

Rok 2023 mi priniesol v pracovnej oblasti nové príležitosti vďaka skvelému kolektívu pedagógov a výskumných pracovníkov fakulty bezpečnostného inžinierstva, s ktorými sa, v mojom už piatom roku na fakulte, po mnohých stránkach výborne dopĺňame a motivujeme k neustálemu napredovaniu. Zúčastnili sme sa spolupráce na viacerých obohacujúcich projektoch v oblasti vzdelávania ale aj v spolupráci s praxou, čo mi umožnilo lepšie si uvedomiť význam aplikácie teoretických poznatkov bezpečnostných vied. Po nečakanom odchode našej dlhodobej opory vo výučbe matematiky na fakulte, RNDr. Dariny Stachovej, PhD., sa nám tiež podarilo v plnom rozsahu túto výučbu prevziať na seba a pokračovať v nastavenej úrovni.

Pestrý pracovný život je dobré obohatiť aj pestrú mimopracovnou činnosťou. S komisiou pre kultúru, šport a školstvo v mojej obci som sa venoval uchovávaniu a rozvoju mnohých kultúrnych podujatí, či už je to Fašiangový sprievod, Stavanie májov, Svätováňská vatra alebo letné tábory pre deti zo základných škôl. S ochotníckym Divadelným súborom dospelých v Kysuckom Novom Meste sme zaznamenali mimoriadny úspech s ve-

selohrou Ženský zákon. Nakoniec, nebol by som s rokom 2023 spokojný bez každoročného pobytu v Belianskych Tatrách a bez poznávacích výletov po stále neprebádaných častiach nádhornej slovenskej prírody.

Do nového roka 2024 si veľmi želim, aby sa nám na fakulte ďalej darilo vzdelávať skvele pripravených mladých ľudí pre prax. Želám tým, čo skutočne túžia po vzdelaní, aby vytrvali v úsilí, a prebili sa aj cez plnenie tých nie práve obľúbených povinností, ktoré patria k poctivému pocitu z dobre vykonanej práce. Želám tiež všetkým pracovníkom UNIZA, aby si odovzdávali predovšetkým pozitívne a konštruktívne podnety, ktoré univerzite prinesú čo najviac úspechov. A na záver, všetkým žilinským hokejovým fanúšikom želim, aby sa do mesta konečne vrátila hokejová Extraliga.

Ing. Kristián Čulík,
odborný asistent FPEDAS UNIZA

Rok 2023 hodnotím ako veľmi úspešný nie len v pracovnom, ale aj súkromnom živote. Na fakulte sa nám s pánom dekanom podarilo úspešne dokončiť výskumný projekt Predné brzdy svetlo, na ktorom som pracoval a vďaka ktorému som spoznal veľké množstvo ľudí z praxe. Aj v súkromnom živote som to mal pestré, začiatkom roka som sa oženil – slogan „fakulta, ktorá spája“ sa

zase potvrdil, a tak máme cestársko-železničiarске manželstvo. V minulom roku sa mi tiež narodil syn Simon. Som zvedavý, či bude mať radšej autá alebo rušne. :-). V novom roku by som si prial pokračovať na pozitívnej vlne a hlavne zdravie, lebo to je to najdôležitejšie.

RNDr. Ida Stankovianska,
FRI UNIZA

Som rada, že mi rok 2023 nezobral chuť učiť a dúfam, že mi radosť zo stretávania sa so študentmi vydrží aj v roku 2024.

Teším sa, že sa nám v roku 2023 podarilo spolu s kolegyňou a kolegom z katedry makro a mikroekonomiky položiť základy predmetu pravdepodobnosť a štatistika pre manažérov, na ktorých bude možné stavať aj v budúcnosti. Naplnili sa aj dovolenkové plány. Prežila som nezabudnuteľné chvíle so skupinkou skvelých ľudí na Azorských ostrovoch. Už len spomienka na úžasnú prírodu navodzuje pohodu a dodáva energiu.

V mojom veku si už žiadne predsavzatia do nového roka nedávam. Akurát si prajem, aby ešte zdravie slúžilo a rovnako pevné zdravie prajem všetkým. Teším sa aj v roku 2024 z maličkostí a usmievajme sa. Bolo by fajn, keby ľudia zostali ľuďmi nielen v roku 2024.

Ing. Jozef Šedo,
KME FEIT UNIZA

doc. Eva Remišová,
KCE SvF UNIZA

doc. Miloš Dudáš,
MaKD, FHV UNIZA

Z profesijného hľadiska mi rok 2023 jednoznačne potvrdil, že dlhotrvajúce obdobie dištančného vzdelávania zanechalo na študentoch negatívne dôsledky, s ktorými budeme musieť bojovať ešte min. jednu generáciu výmenu. V dôsledku toho som bol nútený zjemniť svoje nároky na analytické myslenie, vedomosti a odbornú zdatnosť študenta. Toto vnímam veľmi rozpačito, nakoľko študent je našou vizitkou, a ak sa v najbližších rokoch tento trend nezvráti už na stredných školách, nedostatok odborníkov na technických pozíciách bude narastať.

Na druhej strane som sa počas r. 2023 v rámci vyžiadanych výskumných úloh zo súkromného sektora zapojil do riešenia veľmi zaujímavých projektov, kde som mohol svoju malú frustráciu z pedagogického procesu, kompenzovať riešením technických otázok z oblasti možností využívania digitálneho riadenia a vnorených procesorových systémov v elektrotechnických a automotiv zariadeniach. Práve tieto výzvy pre mňa predstavujú čerpanie novej motivácie a dávajú mi energiu a vieru v krajšie zajtrajšky.

Do nového roka všetkým študentom odkazujem, aby obdobie vysokoškolského štúdia využili primárne na to, aby nadobudli čo najväčšie množstvo vedomostí, naučili sa rôzne odbornosti a zručnosti a nebrali čas strávený na univerzite iba ako povinnú jazdu za vysokoškolským titulom. Naopak mojim kolegom prajem veľa trpezlivosti a energie v tom, aby sa popri množstve činností, ktoré musí vysokoškolský zamestnanec vykonávať, dokázali venovať aj svojmu profesijnému rozvoju.

Začiatkom nového roka je zvykom obligátna bilancia všetkého, čo nám predchádzajúci rok priniesol či vzal. Bol pestrý, aktívny, náročný, ale aj úsmevný. Práve skončený rok ovplyvnil stretnutia s partnermi zo stavebných fakúlt Politechniky Świętokrzyskiej Kielce či Sveučilište u Zagrebu naplnené pozitívnou energiou. Veľkou výzvou však bolo spracovanie návrhov nových noriem na projektovanie ciest a diaľnic, ktorej sme sa s kolegami z katedry úspešne zhostili. Výsledkom by malo byť zvýšenie dopravného komfortu a bezpečnosti cestnej premávky všetkých jej účastníkov. Na niektoré udalosti, ktoré prináša život, sa však pripraviť nedá. Jednoducho prídu a Vy sa s nimi snažíte vysporiadať ako najlepšie viete. A aký bude tento rok? Prajem všetkým kolegom a študentom, aby bol plný obohacujúcich stretnutí a správnych rozhodnutí. ●

Mimoriadne náročný rok 2023 mi okrem iného ukázal, že naša fyzická schránka má svoje limity a mám myslieť aj na to, že telo i myseľ potrebujú nevyhnutný čas a priestor na oddych. Uvedomil som si, že len vtedy dostatočne uplatníme tvorivosť ducha, neukrátime najbližších o našu prítomnosť a život nám neutečie pomedzi prsty.

Mám radosť, že v uplynulom roku uzrela svetlo sveta zaujímavá a laickou i odbornou verejnosťou veľmi pozitívne prijatá publikácia, na ktorej som ako editor a autor intenzívne spolupracoval. Kniha „20 rokov s pamiatkami“ nepribližuje len posledné dve dekády ochrany a obnovy kultúrnych pamiatok v našom regióne, ale predovšetkým napomáha spoznávať a obdivovať krásu nášho spoločného kultúrneho dedičstva. Veľmi ma potešilo aj jedno osobné poznanie, a to, že medzi našimi študentmi sú skvelí mladí ľudia, ľudia s rozhľadom, citliví a empatickí, ľudia so zdravým a kritickým úsudkom a nie je im ľahostajný stav a smerovanie našej spoločnosti. Študenti, s ktorými sa vždy veľmi rád stretnem, rozprávam a diskutujem.

Nemám a v podstate som si nikdy na začiatku nového roka nedával žiadne predsavzatia. No jednu myšlienku a odkaz J. R. R. Tolkiena si v poslednom čase neraz opakujem, môže to byť moje súčasné motto: „Nám neprináleží zvládnuť všetky temné sily sveta a všetky zvraty histórie. Musíme však urobiť, čo môžeme, pre dobro rokov, do ktorých sme vrhnutí, vykoreňovať zlo na poliach, ktoré poznáme, aby tí, ktorí prídu po nás, mohli obráťť čistú krajinu. Aké počasie budú mať, o tom nerozhodneme.“

AKO SA DARILO PUBLIKÁCIÁM UNIZA V ROKU 2023?

 TEXT **DARINA KUZMÍKOVÁ**, EDIS-VYDAVATELSTVO UNIZA

 FOTO **ANDREJ KUREČKA**, EDIS-VYDAVATELSTVO UNIZA

Predaj publikácií zaznamenal v roku 2023 oproti predchádzajúcemu roku mierny nárast. Zákazníci vo veľkej miere využívali služby e-shopu, kde sa po ukončení pandemického obdobia opäť vracajú k objednávkam s osobným vyzdvihnutím v predajniach.

V rebríčku predajnosti sa na prvých šiestich miestach umiestnili skriptá, nasledované vysokoškolskými učebnicami. Najpredávanejšou publikáciou roka 2023 z publikácií vydávaných pre UNIZA sa stalo skriptum SjF autorov: Bokůvka, Konečná, Tillová, Skočovský: Materiály I. Návod na cvičenia v počte 170 ks. V kategórii vysokoškolské učebnice, vedecké monografie bola najpredávanejším titulom učebnica z fakulty FPEDAS autorov Gnap, Poliak, Sosodová, Jagelčák: Zasielateľstvo v počte 63 ks.

V roku 2023 sme vo vydavateľstve začali s prípravou elektronických kníh, tzv. ekníh. Počas roka sme pripravili až 44 knižných titulov vo forme e-knihy, väčšina z nich bolo vydaných ako reedície pôvodne tlačených diel. V kategórii e-kníh bola najžiadanejším titulom publikácia FRI autora D. Gondy: Algebra, ktorú si zakúpilo 53 zákazníkov.

Celkovo však najpredávanejšiu publikáciou v minulom roku bola publikácia D. Lichnera: Cez tunely Veľkej Fatry. Napriek tomu, že vyšla len necelé dva mesiace pred koncom roku predalo sa z nej 202 výtlačkov. ●

Najpredávanejšie eknihy UNIZA

P. č.	Autor	Názov	Ks
1	D. Gonda	Algebra	53
2	M. Titko, L. Novák, M. Jánošíková	Praktická štatistika	43
3	J. Klučka, A. Kelíšek, S. Strelcová, R. Grünbichler	Hodnotenie výkonnosti malých a stredných podnikov (na Slovensku a v Rakúsku)	28
4	Z. Papánová	Pružnosť a plasticita 1	19
4	P. Vertaľ	Aktívna a pasívna bezpečnosť. Vozidlá.	19
5	P. Vertaľ	Aktívna a pasívna bezpečnosť. Chodci.	18

Najpredávanejšie tlačené publikácie UNIZA

P. č.	Autor	Názov	Ks
1	O. Bokůvka, R. Konečná, E. Tillová, P. Skočovský	Materiály I. Návod na cvičenia	170
2	P. Böhm	Matematika. Zbierka úloh pre 1 ročník FPEDaS	120
3	R. Konečná, E. Tillová, A. Vaško, L. Markovičová	Materiály II. Návod na cvičenia	106
4	P. Böhm	Zbierka príkladov a úloh z matematiky pre prijímacie skúšky na vysoké školy	92
5	J. Frnda, V. Šimková	Informatika pre FPEDAS - MS EXCEL	77
6	K. Valášková, A. Siekelová	Podnikateľské riziko - praktikum	64
7	J. Gnap, M. Poliak, J. Sosodová, J. Jagelčák	Zasielateľstvo	63
8	V. Bálint, P. Böhm, D. Guttenová, P. Novotný, M. Stacho, M. Vojteková	Matematika 1	59
8	J. Bronček, R. Bašťovanský, V. Konstantová, J. Jenis	Konštruovanie 1 - návod na cvičenia	59
9	Kolektív autorov FPEDAS	Súbor otázok testu všeobecných vedomostí na prijímacie konanie na bakalárske štúdium	54
10	V. Bálint, P. Böhm, D. Guttenová, P. Novotný, M. Stacho, M. Vojteková	Matematika 2	46
11	I. Kubasáková, M. Šulgan, J. Kubáňová	Logistika pre zasielateľstvo a cestnú dopravu	45
12	P. Seemann	Komunikačné techniky	42
12	M. Ďurišová, E. Maličková, Z. Staníková	Ekonomické a právne aspekty podnikania	42
12	V. Šoltés	Kriminológia - Prevencia kriminality a inej protispoločenskej činnosti v regiónoch Slovenska	42
13	J. Bronček	Konštruovanie 1	41
14	A. Záhorcová Gavláková, J. Trnovcová	Malina - naučme sa spolu po slovensky	39
15	P. Bujňáková, M. Farbák	Mosty. Zásady tvorby konštrukčného riešenia. Časť 1: Všeobecné pravidlá.	36
16	K. Zvaríková	Spoločensky zodpovedné podnikanie	32
17	E. Škorvagová	Kognitívno-behaviorálna terapia mutizmu alebo Prečudesný vesmír mlčania	30
17	R. Metruk	A CONCISE INTRODUCTION TO GENERAL AMERICAN PRONUNCIATION Segmental Features	30

UNIVERZITNÉ ŠPORTOVÉ DNI 2023 NA ŽILINSKEJ UNIVERZITE

TEXT LUDMILA MALACHOVÁ, ÚTV UNIZA FOTO ARCHÍV ÚTV UNIZA

Pri príležitosti novembrových udalostí sa vždy na jeseň koná na akademicko-kej pôde Žilinskej univerzity množstvo športových podujatí s názvom Univerzité športové dni. Aj tie tohtoročné predstavovali „športovú olympiádu“, pod patronátom rektora Žilinskej univerzity. O organizáciu sa postarali Ústav telesnej výchovy Žilinskej univerzity, športový klub AC UNIZA a Slovenská asociácia univerzitného športu. Súťažilo sa v 17 športových odvetviach: ATLETIKA, BASKETBAL, BEDMINTON,

koškolákov (pričom niektorí z nich sa predstavili vo viacerých športových odvetviach) a 488 športovcov iných vekových kategórií (mládež a dospelí). Nepochybne to svedčí o kvalitnej práci organizátorov, ale aj o pozícii športu na UNIZA. Spokojnosť s priebehom a organizáciou súťaží vyjadrili aj zástupcovia vedenia univerzity, ktorí viaceré zo súťaží osobne navštívili.

Skutočne atraktívnu súťažou tohtoročných UŠD bol nepochybne 2. ročník prestížneho 5-hodinového maratónu vo futsale, ktorého sa zúčastnilo takmer sto študentov Žilinskej univerzity. V telocvični T1 na Veľkom Dieli sa proti sebe postavili dve družstvá. Jedno z nich tvorili reprezentanti internátov Hliny V. (študenti FPEDAS, SvF a FBI) a ich súperom boli maratónči reprezentujúci internáty Veľký Diel (študenti FRI, FEIT a Sjf). Počas celej akcie vládla vynikajúca atmosféra. Akční diváci povzbudzovali oba tímy. Kto sa napokon stal víťazom? Po urputnom boji si prvenstvo odniesli reprezentanti internátov Veľ-

ký Diel, ktorí zdolali svojich súperov z internátov Hliny V. s konečným výsledkom 76:43.

Dlhoročnou súčasťou seriálu každoročných Univerzitných športových dní UNIZA je masové bežecké podujatie s názvom Beh 17. novembra. ●

BOULDERING, CROSSFIT, FLORBAL, FUTSAL, GOLG, GRAPPLING, JUMPING, LUKOSTREĽBA, PLÁVANIE, SILOVÁ SÚŤAŽ, STOLNÝ TENIS, TENIS, THAJSKÝ BOX A VOLEJBAL.

Súperili aktívni športovci, ale aj úplní nováčikovia. Všetkých nadchla pravá športová atmosféra s vďačnou diváckou podporou. Je radostné konštatovať, že do súťaží Univerzitných športových dní 2023 sa zapojilo spolu 740 vyso-

ZIMNÉ TELOVÝCHOVNÉ SÚSTREDENIA 2024

TEXT LUDMILA MALACHOVÁ, ÚTV UNIZA FOTO ARCHÍV ÚTV UNIZA

Nadšenci zimných športov z radov študentov a zamestnancov UNIZA si každoročne vyberajú z atraktívnej ponuky domácich a zahraničných lyžiarskych stredísk. Po zhodnotení vlastných priorít si každý záujemca to svoje nájde.

Hoci sa tohtoročná zimná sezóna ešte zďaleka nekončí, radi by sme sa podelili s vami o zážitky z lyžiarskych sústreďení, ktoré sme už absolvovali. Na úvod sme sa vybrali do rakúskeho Dienten am Hochkönig. Lyžiarsky región Hochkönig v Salzburgu je veľmi vyhľadávaný. V troch oblastiach Maria Alm, Dienten a Mühlbach nájdú návštevníci oveľa viac, než by sa na prvý pohľad mohlo zdať. Našich študentov čakala parádna lyžovačka, výborné jedlo a neodmysliteľná večerná zábava.

Do zahraničnej ponuky sme zaradili nám už dobre známy Mölltaler Gletscher, ktorý patrí medzi najpredávanejšie lyžiarske strediská uplynulých sezón a láka všetkých milovníkov bieleho športu.

Prepojenie jednotlivých lokalít ponúka možnosť otestovať aj neďaleké strediská Lienz Zetttersfeld, Lienz Hochstein, Kals-Matrei, Sillian a Anko-

gell. Skvelú lyžovačku a nezabudnuteľné výhľady ocenila aj partia žilinských vysokoškolákov.

Vybrali sme sa aj do talianskej lyžiarskej oblasti Kronplatz, ktorá ponúka 116 km lyžiarskych tratí. Lyžovanie Kronplatz sa začína na vrchole kopca, ktorý pripomína obrovský hribe nad mestom Brunico. Z vrcholu Kronplatz 2.275 m smerujú kvalitne udržiava-

né zjazdové trate na všetky svetové strany. Na svoje si prišli začiatočníci, pokročilí aj zdatní lyžiari. Aktívnu dovolenku v tejto vyhľadáwanej destinácii absolvovali s nami aj viacerí zamestnanci univerzity.

Zo slovenských lyžiarskych stredísk sme vybrali Nízke Tatry – Kosodrevinu, ktoré už tradične prilákalo najviac našich študentov. Tí absolvo-

vali lyžiarske sústreďenie súbežne so zástupcami ďalších slovenských univerzít, takže o nadväzovanie priateľstiev nebola núdza. Ubytovaní sme boli na chate Kosodrevina, ktorá leží na južných svahoch Nízkych Tatier, priamo na zjazdovke z Chopku. Jasná, ako najväčšie lyžiarske stredisko s výbornými podmienkami pre zimné športy na Slovensku, nám

ponúkla viac ako 50 km zjazdoviek rôznych obtiažností na severnej i južnej strane Chopku.

Viacere atraktívne zimné telovýchovné sústreďenia nás ešte čakajú. Do tohtoročnej ponuky sme zaradili aj trojdňový ski-touringový kurz vo Veľkej Fatre. Voľný preklad ski-touringu je turistika na lyžiach. V porovnaní so

skialpinizmom ide o menej náročnú, no rozšírenú formu lyžovania vo voľnom teréne. Hlavnou výhodou ski-touringu je únik z preľudnených zjazdoviek, pocit slobody, možnosť lyžovať v neporušenom snehovom prašane a krásne výhľady. Keď ku tomu všetkému pridáme veselú partiu mladých ľudí a Chatu pod Borišovom bez signálu a náznaku civilizácie, máme záruku skvelého dobrodružstva. Ďalšou z plánovaných akcií bolo februárové sústreďenie bežeckého lyžovania na Štrbskom Plese, ktoré patrí medzi najznámejšie a najvyhľadávanejšie lokality pre začiatníkov aj skúsených bežkárov. V marcovom termíne sa zase plánujeme vrátiť do rakúskeho Dienten am Hochkönig, kde nás čaká záverečné jarné telovýchovné sústreďenie.

Zimné telovýchovné sústreďenia 2024 organizované Ústavom telesnej výchovy a AC UNIZA zaujali 136 lyžiarov, snoubordistov a vyznávačov ski-touringu. Vyvrcholením lyžiarskej sezóny budú Otvorené majstrovstvá Žilinskej univerzity v alpskom lyžovaní a snoubordingu, ktoré sú naplánované na 15. 3. 2024 vo Vrátnej doline. Veríme, že ich 26. ročník bude parádnu bodkou za tohtoročnou zimou. O tomto univerzitnom podujatí vás budeme podrobnejšie informovať. ●

ŽILINSKÁ UNIVERZITA
V ŽILINE

AC UNIZA
ŠPORTOVÝ KLUB

SLOVENSKÁ
ASOCIÁCIA
UNIVERZITNÉHO
ŠPORTU

26. ročník

OTVORENÉ MAJSTROVSTVÁ UNIZA V ALPSKOM LYŽOVANÍ A SNOUBORDINGU

Disciplína:
OBROVSKÝ SLALOM

VRÁTNÁ - PASEKY

15. 3. 2024

pod záštitou rektora UNIZA

Štartovné:

15 € študenti a zamestnanci UNIZA

20 € študenti a zamestnanci iných univerzít a VŠ

V cene štartovného je celodenný skipas a doprava autobusom!!!

Prihlášky mailom na: utv@uniza.sk do 13. 3. 2024 do 15:00 hod.

Propozície pretekov nájdete na stránke ÚTV UNIZA:

<http://utv.uniza.sk>